

חי מערבה

FI0017-COM.PB-L4/29

ימ' מערבה

ב הוצאת מרכז ההסברה
במשרד ראש הממשלה
ירושלים, אלול תשכ"ז, ספטמבר 1967

לנהל את המלחמה בדרכים הנוחות להן, במקומות המתאימים להן ובזמן שנראה להן, ובחרו לשם כך בחיזיות רבות ומגוונות — לוחמה צבאית, מעשי טרור וחבלה, מරוץ חמוץ, מאבק מדיני, חרם כלכלי, ועוד.

לא תמיד הגביה הקהיליה הבינלאומית כראוי. להיפך, לעיתים קרובות מדי מילא העולם פיו מים ולא טרח לגנות את מנהיגי ערבי על מירוץ החיים הנפשע ועל הנסיבות הונגרות את מגילת האו"ם ואת רוחה. שתיקת העולם היה בה, למעשה, משום השלמה עם מעשי האיבה של העربים ועם הנסיבות המאוחרות להילחם בישראל ביום מן הימים על מנת להשמידה. העולם התעלם מן המלחמה המוגבלת שהערבים ניחלו בתמudeה נגד ישראל, מלחמה שסינכה את השлом באזור ובעולם כולו.

יתר על כן. כל אותה עת היו שטרחו להושיט סיוע צבאי רב-מדים לכמה מדינות ערבי. בציינות גלויה, מלחמת שיקולים גלובלית, התعلמו גורמים אלה, וברית המועצות בראשם, מן העובדה כי נשק ההתקפה שלהם שייגרו לעربים כוון מיד ממדינה אחרת, חברה בארגון האומות המאוחדות.

מאבק הערבים נגדו ב-19 שנים קיומה של מדינת ישראל לבש צורות שונות:

- הנסיון הראשון לחסל את ישראל בכוח הנשק נכשל בשנת 1948. נסיון שני הוכשל במבצע "קדש'", בשנת 1956. בקיזו של הנסיון השלישי, رب המדים, חיזנו ב-1967.
- ארץות ערבי, ובראשן מצרים, לא חלמו לטפח צבאות סדיירים, מתחזקים והולכים, כשחוד האיבה מופנה נגד ישראל. מלבד זאת הופלו קבוצות חבלה, שהוחדרו לישראל דרך גבולותיה הארוכים והמפואלים ופגעו ללא אבחנה באזרחים שלווים וברוכשים. ייחידות אלה קיבלו סיוע בנشك, בצד ובספסים מן הצבאות הסדיירים ולא פעם זכו גם בברכותם הפומבית של השלטונות וביעודם הפעיל. מפעם לפעם הוטרדו גבולות ישראל גם על ידי הכוחות הסדיירים של מדינות ערבי. אלה היו

הימים שבין 5 ביוני 1967 לבין 10 בו יזכירו בגואה ובריט בתולדות ישראל. באותו יום ספורים ניגפו צבאותיהם של ארבע מדינות ערבי אשר איימו להכחיד את ישראל בארץ.

הנץחון המפואר בשודה המערכת הביא בעקבותיו מאבק מדיני רב אנפין וארגוני של כלו רצוף שאיפת ישראל לבטחון ולשלום.

המאבק של מדינות ערבי בישראל נמשך מאז שלהי שנת 1947, עת החליטה>Create> האומות המאוחדות על סיום המנדט הבריטי בארץ-ישראל ועל הקמת מדינה יהודית בחלק מן הארץ. בمعنى טרור, בעולות חבלה ורצח, בניסיונות לפגוע ביישובים ערביים ובעזרת לחצים מדיניים ניסו העربים למנוע הגשמהה של החלטת האו"ם.

בימים הקמותה של מדינת ישראל, בה' באיר תש"ח, פלשו למדינה הצעירה צבאותיה של מצרים, ירדן, סוריה, לבנון וירקן, בכוונה מוצחרת להشمידה ולמחותה כליל מעל פני האדמה.

במלחמת הקוממיות, רבת הגבורה והקרבות, עמד היישוב העברי על נפשו, הביס את צבאות ערבי וביסס את קיומה ואת גבולותיה של מדינת-ישראל. בתיווכו של ארגון האו"ם נחתמו ברוזוס הסכמי שביתת נשק עם המדינות הגובלות בישראל, ונאמר בהם כי הסכמים אלה הם שלב מעבר לשлом קבוע. בהסכם עם ירדן נקבע בין השאר סעיף מיוחד המבטיח חופש גישה יהודים אל המקומות הקדושים להם.

האיבה הערבית

השלום המצופה לא בא. מדינות ערבי הוסיפו לטפח את חלומן להרוס את ישראל בכל דרך אפשרית. מנהיגי ערבי חזרו ללא הרף על הנסיבות, כי מצד המלחמה עם ישראל ימשך עד אשר תושמד המדינה, ואלה המתכנים "פלשתינים" ישבו אל "מולדים השדורה". מדינות ערבי נאחזו בכל תחולה. הן ניסו

נחלו כשלון והסתתרו במפה נפש. המצריים חסמו גם את הכניסה למפרץ אילת, במצרים טיראן, עד שנת 1956, בה פתחה ישראל בכוח הזרוע נתיב מים ביןלאומי זה. עפ"י ההסדר שהושג הותקם במקום כוח האו"ם, ואומות העולם הצהירו שוב, במקומות כוח האו"ם, כי חסימת המצריים פוגעת בחוק הבינלאומי. עפ"כ חסמו המצריים שוב, במאי 1967, את המעבר במצרים.

- מדינות ערבי ניסו לשולב מישראל את מקורות המים שלא ובקשו להתנצל לכל תוכנית ישראלית לניצול מים בשטחה.

- בתחום המדיני עשו העربים מאצימים נואשים לבזוד את ישראל באזירה הבינלאומית, להטיל בה שיקוצים ולהסית נגודה עמים ומדינות. הם לחזו על מדינות לבב יכירות בישראל, לבב יקשרו עמה

צולפים מעמדותיהם לעבר שטח ישראל, וmdi שנה שלימנו מהיר דמים יקר בעקבות פעולות תוקפניות אלה.

- העربים ניסו להחניק את ישראל גם באמצעות מצור כלכלי. מדיניות החרם לוותה באוומים גסים כלפי חברות ומפעלים כלכליים ומסחריים בעולם. נסיון זה נכשל אף הוא. העולם הנאור התקומם נגד החרם, ובכך פחתה השפעתו עד למיניהם.

- העARBים חסמו את תעלת סואץ בפני כל שיט ישראלי והתעלו מוחלטת מועצת הבטחון בשנות 1951, שקבעה כי תעלת סואץ היא נתיב מים בינלאומי פתוח לאניות כל העמים. נסיכותם הבינלאומית של מזKir האו"ם המנוח, דאג האמרשילד, למצוא הסדר של פשרה שיאפשר לישראל להשתמש, בצורה זו או אחרת, בתעלה —

ציור על גבי קיר ברצוי
עת עזה. הכתובת:
"העם הערבי המאוחד"
הוא מסלק את האימה
פריאלייזם - קאפטיאליזם
וז, ואת ישראל החוסה
בצילה

כחנה להתמודדות זו ניסו העربים להתיישם את כוחה של ישראל ולהקיז דמה בפעולות טror חדשות. ארגון, "אל-פתח", יצר הנפל של השנאה הקיצונית הערבית, ניסה מאז שנת 1965 לעורר אי שקט בגבולות ישראל. על פעולות "אל-פתח" הגיבה ישראל בצורה נמרצת, ומדיניות ערבית, שעדיין לא ראו עצמן מוכנות למלחמה כוללת בישראל, נאלצו לרשן את פעולות החבלנים שעברו דרך גבולותיהן, כדי שלא תיגורנה להתמודדות ישירה עם צה"ל. سوريا המשיכה לנוקוט בקו קיזוני ואמיצה בגלוי את ארגון "אל-פתח" ואת זרווע המבצע עית "אל-עסיפה". היא אף ניסתה לשכך מדיניות אחרות בקשרים עם ארנון זה וכיוונה במרקם רבים את חידרת החבלנים לישראל דרך גבולות שכנותיה — ירדן ולבנון.

מיולי 1966 ועד Mai 1967 שגירה ישראל אל מועצת הבטחון 34 אגרות על הפעולות הסוריות נגד ישראל ולא חדלה להתריע על פעולות האיבה נגדה. בחודש אוקטובר 1966 עלה רכב של שומר הגבול על מוקש ליד שער הגולן, וארבעה ישראלים נהרגו; בית מגורים בירושלים פוצץ; הרכבת לירושלים מוקשה. בחודש נובמבר עלה סיור של צה"ל על מוקש בהר חברון ו-3 חיילים נהרגו. מקרה זה, לאחר שורה ארוכה של מיקושים, הגדים את הסאה, וישראל הגיבה בפעולות עונשין נגד קוו החבלנים בכפר סמו. לאחר פעולה זו נרגע הגבול עם ירדן. אך سوريا לא למדה לכך. נסף על מאות מקרים של חידרות באזורי המפורז ובין כנרת, היו התקלחויות רבות של אש ממוצבים צבאים קבועים. ביוניואר 1967 הומטרה מסוריה אש מושחת על יישובינו, מתותחים ומנתק קל. באפריל שוב הופגו יושבים ישראלים וחיל האויר הופעל כדי לשתק את הארטילריה הסורית. בהתגשות זו הופלו 6 מיגים סוריים. מקרי החבלה החמורים, החוזרים ונשנים, הניבו את דברי ישראל להשמעת התראות חמורות ערבי יום העצמות. גם מזכיר האו"ם, או טאנט, הודיע בחודש מאי את המדיניות האחראיות לפעולות "אל-פתח".

קשרים, לבב יסחרו עמה, לבב יושיטו לה עזה ויקבלו ממנה עזה.

- נציגי ערבי מאננו להיפגש עם נציגים ישראלים בארגונים ובכנסים בינלאומיים למיניהם — מאר"גונים מדעיים ועד לבנסי ספורט. הם ניסו להשחר את פניה של ישראל ואת מפעל התקומה היהודי בארץ, ע"י הגשת הצעות החלטה הפוגניות המגנות את ישראל והמריעלות את האוירה הבינלאומית נגדה. הם عملו לנטווע בדעת הקהל העולמית את המחשבה, כי ישראל היא חלק בלתי נפרד מן האימפריאלים והקולוניאליים.

- הערבים מנעו ביזודין כל מאמץ לשיקום הפליטים הערבים בארצותיהם והחזיקום בתנאים מחפי רים, רק כדי לעשותם מכשיר נגד ישראל.

- נציגיות ערבית בכל מקום שפעו ארגן אנטישראלי ואנטי-יהודי. מול קשייה המשגשים של ישראל עם העולם המתפתח, ניסו הערבים להתחרות מדמותה האמיתית. כיוון שלא יכולו להתחרות בתרומה המשנית שהעלתה ישראל לקידומן של הארצות המתפתחות, ניסו להכחילה, ביחסן לה ולמעשייה כוונות אימפריאליות.

- לצרכים פנימיים פיתחו מודיעות ערבי מערכת של אידיאולוגיה אנטיהوية כדי ללבות את השנאה לישראל ו כדי לטעת אמונה כזבת, כי קיומה של ישראל מהויה סכנה פיסית לחיה הערבים. אידיאור לוגיה זו ינקה מקרים נאצים מובהקים ואך הסטייעה ב"מומחים" גרמניס-נאצים. המאבק בישראל נופח למאבק כולל נגד היהודים כעם. כתבים אנטישמיים מימי ערו, זכו במדיניות ערבית מהדורות מחודשות והוציאו ללא בושה כמסמכים מדיעים. דמותו של היהודי עותה בזדון בנוסח ה"שטיירמר" הנאצי.

האייה העיורת לישראל מנעה כל אפשרות לפתרון חיובי של בעיות המזרח התיכון, אשר יביא בכנפיו שלום, שלווה, פיתוח ושגשוג. אייה זו הגירה את מירוץ הציון באזוריינו והציגה את אש המלחמה. במקום לקות לשלום ציפו הערבים ל'התמודדות המכרעת'.

ההערכה הראשונית בישראל הייתה דומה. אולם ההיערכות החדשנית של הכוחות המצריים חייבה נקי' טות אמצעים מיידיים לקידום כל התפתחות אפשרית. צה"ל פתח בגיוס מוגבל של מילואים והיה נכון לכל מבחן.

מה, בכל זאת, ביקש נאצ'ר להשיג בריכוז כוחותיו בגבולות ישראל?

ביום 16.5.67 הכריז נאצ'ר, כי הוא מרכז את כוחותיו כדי לסייע בכך לאחחות" הסורית, השוריה בצל איום התקפה מצד ישראל. טענות הסורים, כי כוחות ישראל ליים מרוקאים מול גבולם, מתווך כוונה להתקיפם, והתמכו בעקבותיהם גם על ידי ברית המועצות בפומבי ובכוננות דיפלומטיים — אף על פי שהגירה של עצמה או בישראל סירב להיענות להזמנתו של ראש הממשלה, מר לוי אשכול, לצפון ולהיווכח במו עניינו באיוות שבטענות אלה. במקומם להיאים את השקר, דבר שהיה אולי תורם להפוגת המתיחות, העני קה בריה"ם תמייקה בלתי מסויימת למHALICO הצבאיים

של נאצ'ר, שהינחו אותו למלחמה עם ישראל. אפשר שהבודעתו על כוונתו לחוש לעזרת סוריה ובהפגינו, כי אכן ביכולתו להגיש עזרה זאת, קיווה נאצ'ר להציג את יוקרתו השוקעת בעולם העברי, ואולי אף לשוב ולהתציב בראש מנהנה ערבי מאוחד, כשאיפתו מימים יミמה.

מלל מקום, טענותיה של סוריה, על הסכנה הצפואה לה, "האישור" לטענות אלו מצד ברית המועצות, והמערך הקבוע של מדיניות האיבה והアイומים נגד ישראל במשך 20 שנה, תוך הבטחה להשמידה "בבוא היום", הם שהניעו את נאצ'ר לפתווח במשחק. אולם במהלך המשחק איבד נאצ'ר את השליטה עליו ובמעשיו הכניס עצמו לדרך שאין בה אפשרות נסיגה.

רקע גלובלי

ביום 16.5.67, באותו יום בו איימה מצרים כי תצא למלחמה בישראל, אם זו תתקיף את סוריה, דרש המפקד העליון של כוחות מצרים בסיני מכוח האו"ם

בנובמבר 1966, בעוד מעצים על חווה הגנה משותף עם סוריה. קרובה לאמצע חודש Mai השנה השמיעו הסורים טענה על ריכוזי כוחות ישראליים בגבול הצפון. טענה זו א"ז זכתה ל"אישור" — כזאת, כמובן — ממקורות Soviet.

* * *

רכיב צבאי ותכליתי

ב-15.5.1967, ביום מלאת 19 שנים להכרזת המדינה, בעוד אזרחי ישראל צופים בחגיגות העצמאות ושמחים בחג, החלו נפוצות ידיעות על תנועת כוחות צבא מצריים לעבר סיני. לחרת היום כבר הודיעו עתוני הבוקר בארץ ובעולם, כי "שיירות ארוכות של צבא מצרי, חמוץ ומוציאד, חולפות ברחובות קאהיר, כשהם מוגמת פניהן אל עבר מדבר סיני". הודגש, כי תנועה זו נעשתה לאור היום, בצורה גלויה ומופגנת. תוך שבע ימים כמעט שלוש מספר החילאים המצרים בסיני ורוכץ שם חלק הארי מכוחות השרוון, הארטילריה והאוור של מצרים. התפרסתו של כוח זה בקדמת סיני יצרה על הגבול איום, שיישראל לא יכול להתעלם ממנו.

מדוע האיז נאצ'ר את צבאו אל גבול ישראל? מה היו מניעיו ומה קיווה להשג'?

תשובה ברורה לא היתה. היו רק הערכות והשערות. ממשותם במערב, העוקבות אחר המתרחש במזרח התיכון, היו מאוחדות בהערכתן, כי אין פni נאצ'ר. ללחמה עם ישראל.

ההערכה התבבסה על כמה עובדות גלויות:

- האופי הפגנתי של תנועת הכוחות המצרים.

- כוחו העיקרי של צבא המצרי שקו בתימן, מתחבט שם בקשימים מרוביים ואין בכוחו לפתח חזית שנייה.

- הכרזותיו התוכניות של נאצ'ר, כי המלחמה בישראל היא אמנים בלתי נמנעת, אך הוא יפתח בה רק כאשר יהיה מוכן לכך.

- כלכלת מצרים נמצאת על סף התמוטטות.

אחריות מיוחדת מוטלת על ברית המועצות, שלא מהלכים בדמשק ובקהיר".

:

"لتנועת הכוחות המצריים לעבר סיני ניתנו בבירות העולם פירושים, כאלו מדובר בעולה הפגנית בלבד, שאין לה משמעות צבאית. אחרים יכולים, כמובן, לדגל בפירוש זה או אחר. אולם אנו, שאל גבונו התקרב הכוח, גרסנו שמצוים אנו לנוקוט בכל הצעדים הדורשים, לקרואת כל התפתחות אפשרית".

כוח האו"ם ומיצרי טיראן

כך החל להתגלגל כדור השלג במצרים-התיכון. המאורע עוט רדף זה את זה. ב-16 במאי ציווה, כאמור, הפיקוד המצרי העליון על כוח האו"ם להסתלק מעמדותיו. מפקד כוח האו"ם באזורי, הגנרל ריקייה (מהודו), העביר את הדרישה למזכיר הכללי של האו"ם, או"ת תאנט. בניגוד לכל הגיון העמיד מזכיר האו"ם בפני נאצ'ר בሪיה חותכת: כוח האו"ם ישאר בעמדותיו המוסכומות או שיופנה כלפי משטח מצרים ומרוצעת עזה. היהתה זו תשובה חפואה, והתגובה הצפוייה לא אחרת לבוא. עם פרסום התשובה לא יכול היה נאצ'ר לוותר על היוקרה הרבה, שזכה בה בעולם הערבי תוך ימים ספורים. ב-18 במאי תבע נאצ'ר את סילוקו המוחלט של כוח האו"ם משטח מצרים.

ההיענות הממידית של מזכיר האו"ם לתביעתו של נאצ'ר, בלי לנוקוט את כל ההליכים הצפויים לקרה זה באו"ם, הדגישה את ישראל ואת העולם כולו. וכך, הסכמה ישראל לסתת מסיני לאחר מבצע "קדש", אשר הובטה החצת כוח האו"ם ברכוזת עזה, בגין סייני ובמבואות מיצרי טיראן. עם זאת הובטח, כי יינקטו הליכים ביןלאומיים, אם תבע מצרים את יציאת הכוחות משטחה. "לעתים נאמר" — אמר שר החוץ, אבא אבן, בעצרת האו"ם, חדש לאחר מכון — "כי ההליכים באו"ם איטיים עד להחריד. החלטה זו (של מזכיר האו"ם) הייתה חטופה באופן הרה אסון!"

לפנות את עמדותיו בשארם א-שייך, ברצעת עזה ובגבול סיני. אולי סבור היה נאצ'ר, שדי בהתקפות צבאו על גבול ישראל, תוך סילוק כוח האו"ם, על מנת לסתום את פי יריביו-מקטרגייו הערביים, כי אין הוא חש לעזרת מדינה-אחחות ערבית. אך נשאלת השאלה: מנין שבב שליט מצרים לפטע בטחון עצמי כה רב, עד כדי התרגות בישראל, בלי לחוש מהסתבכות צבאית עמה? תשובה מרומצת על כך הגיעה ממוסקבה, אשר במקומם לרשון את מצרים, האשימה את ישראל בהtag' רוֹת בערבים בלשון צלילי איום נשמעו בה ואשר הצביעה על עמדה חד-צדדית בלתי מסווגת לרעת ישראל.

אין זו הפעם הראשונה שמעצמה זרה מעורבת בתהරת שוויות במצרים-התיכון. תולדות האזור רצופות חתירות זרות ונסיבות השפעה של מעצמות עולמיות, מתוך דאגה לאינטראסים שלהם. עניינים שביניהם עסקו נפט, דרכי תחבורה, בסיסים צבאיים, נמלים ועוד כהנה וכנה שמשו לא אחת עילה למאבקים בינלאומיים. גם במלחמה האחרון בין ישראל לבין צבאות ערב נראו ברקע סממני המאבק הבינ-גושי.

במשך השנים, מתוך שיקולים גלובליים משלה, היפה בריית-המעוצות את עורה ומאהדה פעילה לתקומת ישראל לפני 20 שנה, נתנה יד לאויבינו בנפש. היא סיפקה נשך בנסיבות גדולות למדינתן ערבית, בעיקר למצרים, תוך התעלמות ברורה מן העובדה כי היא מעניקה נשך התקפה למדינות המכריזות בכל הדמויות על רצונן להשמיד את ישראל. השיקול הגלובלי האפיל כליל על השיקול המוסרי.

היו איפוא שתי נקודות מוקד למתיחות: מוקנית-אזורית וגלובלית-בינ-גושית.

על נושא זה הכריז בכנסת ראש הממשלה, לוי אשכול, בימים הראשונים של המערה:

"המתיחות בין ישראל לבין מדינות ערבי השפעה במשך כל השנים ממצב היחסים הבינערביים וממצב היחסים בין המעצמות, על רקע מדיניותן בעולם ובאזור. וצבת בצתת עשויה. נוכח המתיחות שగברה בזמן האחרון, מן הדין כי המעצמות תפעלנה את מירב השפעתן כדי להרחיק סכנת התקלחות במצרים-התיכון.

התקיפה של בריה"מ". המזרח התיכון, טענו הרוסים, נמצא "בקרבה מיידית לגבול הסובייטי". האם מרמתה הودעה זו על שיגור חילים סובייטיים לחזית המזרח-התיכון? אף כי מעתים האמיןו, שאנמנם יגישמו הרוסים את איום זה, מן הרואין היה למת עליו את הדעת.

פעילות מדינית

הממשלה הישראלית מיד צעדים להבטיח שני דברים: האחד, שלא תעמדו בבדה במערכה, אלא תזכה בתמיון כה בינהומית רחבה אשר תאזו את התמיונה הבינלאומית שמקבלים העربים; השני, שהתמיונה הבינלאומית תעמדו בישראל, גם לאחר שצה"ל יפרוץ בכוח את המצור המצרי על מפרץ אילת, ככלומר שלא תיווצר חזית ביןלאומית נגד ישראל — מעין זו שנוצרה לאחר מבצע "קדש" — העוללה לשולב ממנה את ההישגים שתשיג במערכת הצבאית.

מכאן התחייבת פעילות אינטנסיבית בזירה הבינלאומית. היה גם שמצ תקווה, כי המצב המסתובן במזרח התיכון יצמיח יוזמה ביןלאומית אשר תאלץ את נאצ'ר לפתח את המיצרים ללא שפיקות דמים.

ביום 25 במאי יצא שר החוץ, אבא אבן, בשילוחות המשלחת לבירות העולם, כדי להשמיע את דבר ישראל ולבודוק, אם מוכנה הקהילה הבינלאומית — בראש ובראשונה ארצות הברית, אשר לה כוח צבאי במזרח התיכון, בריטניה, שגם לה כוחות ימיים חזקים לא הרחק מאזורנו, וצՐפת, שמשלחת גילהה במשך שנים רבות ידידות כנה לישראל — להרחיק לכת בנסionaה לעמודו לימיין ישראל ולהבטיח צוות לחוק הבינלאומי.

בעת ובעונהacha התביאו נציגי ישראל בכל אתר ואטור לדיית המשלחות את החומרה בה מתיחשת ישראל למצור המצרי.

בפריס נפגש שר החוץ עם נשיא צרפת, הגנרל דה גול, בלונדון עם ראש ממשלת בריטניה, הרולד וילסון, ובושינגטון עם נשיא ארצות הברית, לנדון ג'ונסון.

והאסון לא אישר לבוא. נאצ'ר, גם אם מלכתחילה לא התכוון أولי להסתובך במלחמה, היה שבי עתה בידי המכוב שיצר במו ידיו, לאחר 19 שנות איבה, והוא גלש צעד נוסף במדרון המזרני והצבאי. שיכור מהמלחמותיו המהירויות, נישא על גל התהבות וبنשך הסובייטי הזורם אליו, ואולי יותר מכל — חושש מפני דברי הלעג והביקורת מצד יריביו במדינות ערבית, אם יעצור את תנופת המהלך. הוודע נאצ'ר בלילה שבין ה-22 ל-23 במאי על חסימת מצרי טיראן בפני אניות ישראליות ובפני ספינות הנושאות חומרים אסטרטגיים לישראל.

ענני מלחמה

שליט מצרים "הטיל את הכפפה" לרגלי ישראל. שנים של שנים בהירה ישראל, חזור והבהיר, כי לא תשלים עם כל פגיעה בחופש השיט במפרץ אילת, שהיא רואה בו אינטרס לאומי חיוני. להבטחו של חופש זה אף יראה ישראל למבצע "קדש". בעת היא שבה והעמידה גורמים ביןלאומיים על העובדה, כי נחושה החלטתה להנן על זכויותיה במפרץ. נמל אילת הוא שער ישראל לאפריקה המזרחית ולאסיה, וחשיבותו גדולה פי כמה לנוכח החסימה הבלתי-חוקית של תעלת סואץ בפני שיט ישראל. חלק ניכר מן הנפט הדורש מההלק תקין של הכלכלה מגיע לישראל דרך אילת. ראש הממשלה, לוי אשכול הודיע, כי החסימה המחודשת של המיצרים היא מעשה תוקפנות כלפי ישראל, כמוות כפתירת מלחמה.

בירדיליה נתכסו שמי האיזור ענני מלחמה. אורה"ב הודיעה כי חסימת המיצרים מהוויה "סכנה חמורה לשולם". רובה של הקהילה הבינלאומית ורוב המדריכנות הימיות גינו את צעדיו של נאצ'ר והתנגדו להסגר הימי. לעומת זאת הודיעה בריה"מ, למחמת סגירת המיצרים, כי "היא תגלה התנגדות נמרצת לכל תוקפנות נגד מדינות ערבית" וכי "מי שיפתח במעשה תוקפנות במזרח התיכון יעמוד לא רק בפני עצמן המאוחדת של מדינות ערבית, אלא גם מול התנגדותה

עם נסיא צרפת, ראש ממשלה בריטניה ונשיא ארה"ב, והיא שמעה על המגעים עם מדינות רבות אחרות, כולל ברית המועצות, ועל הנכונות הגוברת בזירה הבינלאומית לעשות ללא דיוח לביטול מהירות של ההסגר אשר מצרים הטילה במיצרי טיראן. אין ספק כי התוצאות של צה"ל וכוננותו לכל מבחן היו ומהווים גורם מכירע בהמטרת הפעולות המדיניות העולמית.

הממשלה קבעה הנחיות להמשך הפעולות המדיניות בזירה העולמית, המכוננת להמריץ את הגורמים הבינלאומיים לנקיות אמצעים יעילים להבטחת חופש השיט הבינלאומי במיצרי טיראן.

כמורן נקבעו קווי פעולה להזאת הריכוזים הצבאיים מוגולה הדורי של ישראל ולפעולה לשםירת זכויותינו הריבוניות, לבתווננו על הגבולות ולמניע עת תוקפות, למען לא לצורך לפעול להtagנות בכוחנו הצבאי.

הממשלה קובעת ומודיעה, כי כוחו של צבא הגנה לישראל עמו להכריע כל תוקף ולהבטיח את זכויותיה הריבוניות של ישראל".

* * *

ישראל מתגיגיסט

כל שנעו קדימה מחווי השעון, כך גברה כוננותו של צה"ל. פועלים, תלפונאים, נהגים, פקידים, חקלאים, בעלי מלאכה, מורים, חרשתנים, סוחרים, חנונים, מנהלים, בעלי מפעלים, רופאים וסטודנטים — כולם, גברים ונשים, התיצבו לקריאת. באו מן החום, מן העבודה, מן החופשה ומן הבילוי — אל החום, האבק והזוחק. באו מן הרחוב ומן המפעל אל המtos, אל הטנק, אל התותח, אל הרובה ואל הספינה. מי שנקרה לשורות — ענה בביטחון, בשקט ובמהירות. מי שלא נקרא — המתין בדריכות לצו.Robins היו קצרי רוח ובאו לפני שנקראו. ביחסות רבות עליה שיעור ההתייבות על המכסה שנקבעה, כי באו גם אלה

בפיגישותיו הבהיר מרaben בראשי המעצמות את עמדת תה של ישראל, ונאמר להם כי ישראל עומדת בפני תוקפנות המורכבת משלואה גורמים: החבלנות הסורית, ריכוזי הצבא המצרי בסיני וחסימת מיצרי טיראן ע"י הסగ, המהווה מעשה מלחמתי מובהק. מרaben הסביר, כי בברירה שלפניה בין כניעה להנגדות, תבחר ישראל להתנגד בכוח להתקנות לקיומה ולאוצרו יותיה.

בעוד שר החוץ שווה בבריות העולם, גדוו ונתעמדו ריכוזי הכוחות המצריים בקדמת סיני והctrspo שליהם יחידות נוספות של שריון וחיל רגלים. רוב היחידות המצריות בתימן הוצאו משם והועברו אל גבול ישראל. יחידות חיל האויר של מצרים קיבלו פקודות מיבצע מפורטות, המדריכות בסיני התפרס על ישראל. הצבא המצרי רב העוצמה בסיני התקפה במרחב התקפתית מאיים על גבול ישראל.

במוצאי שבת, 27 במאי, חזר שר החוץ משליחותו. למחרת, ביום ראשון, 28 במאי, שידר ראש הממשלה לוי אשכול, את הדברים הבאים אל העם:

"הממשלה קיימה ישיבה לדין במצב. בסיום הדיוונים נתקבלו החלטות הבאות:

א. הסכנה הנשכנת לישראל, לרגל הריכוז של צבא מצרים בסיני ולרגל ההסגר על השיט הישראלי בים סוף, היא במלוא תוקפה. לנוכח סכנה זו, כל עוד היא קיימת, עומד עיננו הצורך להוסיף ולכך ים כוננות צבאית שלנו. הממשלה קיבלה דוח' על אמצעי הכוונות שננקטו והיא קובעת כי צבא הגנה לישראל עורך כהלה לגונן על בטחונה של ישראל.

הממשלה מצינית בסיפור את רוחו האיתה של העם ושל צבא הגנה לישראל, שם ביטוי וערובה לעצמותה של המדינה.

ב. ממשלה ישראל מגלה את דעתה, כי חסימת מיצרי טיראן בפני הספנות הישראלית כמוות כמעשה תוקפנות כלפי ישראל. אנו נתגונן בפנייה בשעת הצורך, בתוקף האכות להגנה עצמית, השמורה לכל מדינה.

ג. הממשלה שמעה מפי שר החוץ דוח' על שיחותיו

מילוי שקים לקיורוט
מן

בעוד שופרות התעולה של מצרים מティיפים להשמדת ישראל, פנה מעל במת הכנסת ראש הממשלה, לוי אשכול, אל עמי ערב, בקריאה לשкол מחדש את הנזק העצום שבמלחמה לעומת השכר שהיה מנת חלקן של כל מדינות האזור, אם ייוכן בו השлом.

כאמור, זה"ל הוא צבא העם. יש בכך ביטוי לכוח רב, אך גם לסכנה רבה. גיוסו של זה"ל, פירושו גיווס העם בישראל והוצאתו ממחוז החיים היומיומיים. ימי המערה הטילו נטל עצום על המשק הישראלי ועל מאבקו לקידום ולהתפתחות. מוקומות העבודה רבים נטרוקנו כמעט מאנשיהם. כל רכב אזרחיים גויסו על נחיגתם. יבול חקלאי נותר בשדות, האזנות ליצוא לא נتمלאו ושירותים רבים נפצעו.

קשה לקבוע בדיקות את המחריר, שישלים משקה של ישראל, אל بعد הכוונות הצבאיות, אך היה זה, ללא ספק, מחיר יקר.

שוחררו מיחידותיהם מסיבות גיל או בריאות. כולם התייצבו בחומרת מגו למולדתם, לעם ולמשפחותיהם שנותרו בעורף, כמהיים לשולם אך מוכנים להשליך נפשם מנגד למען קיום ישראל.
מול התרבות הגרמנית כי הגיע תוך שעות אחזות לתל אביב, מול לאומי הסטה ארסיים נגד ישראל,מדו אזרחי ישראל, בחזיות ובעורף, דרוכים ושוקטים. מספר עתונאי צרפתי ידוע, זוליין בזנסון: "מצאתי בישראל אוכלוסייה מודאגת ונלהבת. לעיתים קרובות נשאלתי אם ראייתי אותן שנאה לפני העربים בקרוב אוכלוסייה זו. לא ראייתי שום אות לכך. אף לא סימן אחד. אולם ראייתי אותן של פחד. לא, לא הפחד הגורם לנחש שטחים — אף לא אחד מן האנשים שהכרתי. עב את ישראל בתקופה שבה ציפו הכל למלחמה — אלא הפחד המחול, הנוטן אומץ, המביא להחלטה הנוחשה של העמידה עד כלות הנשימה".

תרומות צנעות ואף חסכנות של שנים מרובות. היו

שתרמו בעילום שם, לפחות מחות "מתן בסתר".¹
מאות בני נוער יהודים הגיעו אז לישראל ושובצו מיד לתפקידים במשק הארץ, באותו מקום בהם גויסו עובדים. אףים נרשמו כדי להגיע לארץ ולא מצאו מקום במוסכים העמוסים. באלה"ב בלבד נמנו יותר מששת אלפים בקשות של מתנדבים יהודים, שהיו מוכנים לבוא מיד לארץ. עיריות וצערות יהודים דיים, לעיתים רחוקים מסורת אבות ומאותיה יהודית, גילו לפעת, כי קשריהם עם ארץ אבותיהם אמיצים יותר ממה שיערו בנפשם. התברר להם לפחות, כי הדוח לרצונם יצא לישראל, נבע ממניעים נפשיים עמוקים ביותר, שלעתים אף אין להם עצם שליטה עליהם.

בכל אתר ואטר הפסיקו יהודים מלאת יומם ומה שבותיהם היו עם ישראל מבאקו. הסלנה שrichtפה על קיום מדינת-ישראל לא נתנה מנוח לשום יהודי באשר הוא שם. ימי המתייחות והחרדה השפכו שוב את הקשיים האמיצים בין היהודי העולם, כאשר החרדה לגורל ישראל כירסמה את הלבבות. אפילו אנשים שהיו רחוקים מן היהדות ועמדו על סף התבוללות חזרו ונגלו לפעת את עצמת זיקתם היהודית. מדינת-ישראל התגלתה כМОך להזדהות היהודית. שוב התגלה כי אין לנו בעולם בעל ברית נאמן יותר מון העם היהודי די, ופירוטיה של נאמנות זו קצרנו.

תמייקה ואחדה

עת הקהל הלא-יהודית בעולם התיצבה אף היא ברובה המכיע לימיין ישראל. אדישות של שנים פינתה מקום להפגנות אהזה נלחבות. אףים צעדו ברחובות פריס, בריסל, לונדון ובירות אחרות בעולם. בפעם הראשונה התבהר לרבים פשר המאבק המיגע והצדוק, שמנחת ישראל על קיומה וזכיותה מאז הכרזת עצמותה. החשובים שבעתוני המערב התיצבו לימיין ישראל. אזרחים זרים רבים נתנו ידם לנגל התנדבות היהודי. גודלי אנשי-הרוח ואישים בעלי עמדת ציבור-

ימי המערכת חשבו את כל הטוב הגנו בעם בישראל, על כל שדורתו. רוח אדרירה של התנדבות שפה את כולם. נערים וילדים מילאו תפקידם בגורים. עובדים מיילו מכסות של חביריהם ועבדו שעות נוספות ללא תמורה. דאגת הפרט פינתה מקומה לדאגה למען הכלל. אזרחים תרמו מנותם דם לבתי חולים. רבים המתינו בסבלנות שעות ארכות לתורם ליד תחנות איסוף הדם. עצמתה של התנדבות זו שפה עמה גם זרים, תיירים ואורחים, שננו מיזמתם להרים תרומות למאבקה של ישראל.

הרעות והאהוה ששטפו את ישראל הקלו לא מעט על מצוקת התחבורה שנוצרה בעקבות הגיוס הגדול. כל נהוג ברכב, ברכבות הערים ובבדרכים שמחוץ לעיר, אסף טרמפיקטים. חיילים אף לא היו צרכיים להרים ידים בבקשת "עוזר". גלי אהזה וחיבה שפroud עברו מון העם אל חיילי, ליטפו אותם והתרפקו עליהם. אזרחי ישראל הקדימו תשוממי מיסיהם למס הכנסה, שילמו מקומות, פרעו בחובות מ לפני שנים, והכל כדי להקל מעט מן הנטל הרובע על המשק. בתיכון-הכנסת מלאו מתפללים, שנשאו בחרדה ובדבקות תפילה לשлом ישראל.

פעולות הוועד למען החיל התרחבו ו הסתעפו. מתנדבות רבות העמידו עצמן לרשות הוועד, אשר עשה הכל כדי להנעים לחילים את זמן.

על סדן המערכת נתחללה אחיזתו של עם ישראל כלול, לכל פלgio, בכל תפוצותיו. אף יהודים, מקרוב ו מרחוק, נחלצו לעזרה. רבים הגיעו לארץ והעמידו עצם לרשויות העם. רבים עוד יותר סייעו בדרכים אחרות. מתרומות כספיות נכבדות ועד למאבקים ציבוריים.

במערב אירופה, בדרום-אפריקה ובארצות הברית, באוסטרליה ובארצות הלטינית ואילו בבריה'ם ובמדינות אחרות גוש הקומוניסטי, נתנו יהודים ביטוי מוחשי לרגשי הזדהות עם מדינת-ישראל.

סכומים ניכרים נאספו בארצות המערב למען ישראל. כספים זרמו לא רק מעשייה העם אלא גם מDALAMI עים. ברטט של חרדה הביאו יהודים מכל שכבות העם

גורם שני במרחב הנוכחי. ככל שחלפו הימים גברו ריכוזי הכוחות של נאצ'ר בקדמת סיני. חיז' דק בלבד עמד בין אדמת ישראל לבין גיסותיו העצומים של נאצ'ר, החמושים במיליבן הנשק, והערוכים להתקפה על המדינה.

ולא רק מזרום נשפה הרעה. טבעת החנק סביב' ישרא' אל התהודה והלכה. ביום 30 במאי ביצע נאצ'ר צעד תוקפני נוסף כלפי ישראל. המלך חוסיין, שהיה נתון ללחצים פרו-נאצריים חזקים מבית ומחוץ, ואשר סונור כנראה ע"י "ג'וחונוטו" של שליט מצרים ובטי' חוננו ביכולתו לעמוד בפני המושדות הבינלאומיים, טס במטוס הסילון הפרטיא שלו לאקהיר וחתם על הסכם הגנה עם מצרים. הטלביזיה המצרית דאגה להראות את שניהם נינויים ושלווים, בטוחים בנחונים. ההס' כם נכנס לתוקפו עם חתימתו.

כעבור 4 ימים נחתם הסכם דומה בין מצרים לעיראק. עם חתימת הסכם נכנסו מיד שתי חטיניות עיראקיות לתחומי ירדן, בדרן לגבול ישראל. שני גוזדי קומאנדו מצריים הוטסו לירדן והוצבו על גבול ישראל. הצבא

הירדני הועמד תחת פיקודו של גנרל מצרי. טבעת הכיתור סביב' ישראל הושלמה. לאורך כל גבולו תיה, מלבד גבול לבנון, ניצב צבא ערבי, במרקם התקפה, כפוף לפיקוד אחד ועומד לרשותה של מנהיגות השואפת להשמיד את ישראל. בעלת-ברית נאמנה לمارك זה הייתה אלג'יריה הרחוקה, אשר מנהיגיה נרתמו למרכבות השנה לשנה לישראל, מתוך שיקולי יוקרה מובהק. המאבק על הבכורה בקרב המנהיגות הערבית קיים. המאבק על השכתי, כנראה, את עצדיה של המנהיגות האלאז'ירית והוא המדריך אותה גם עתה בקו הקיצוני ביותר כלפי ישראל.

* * *

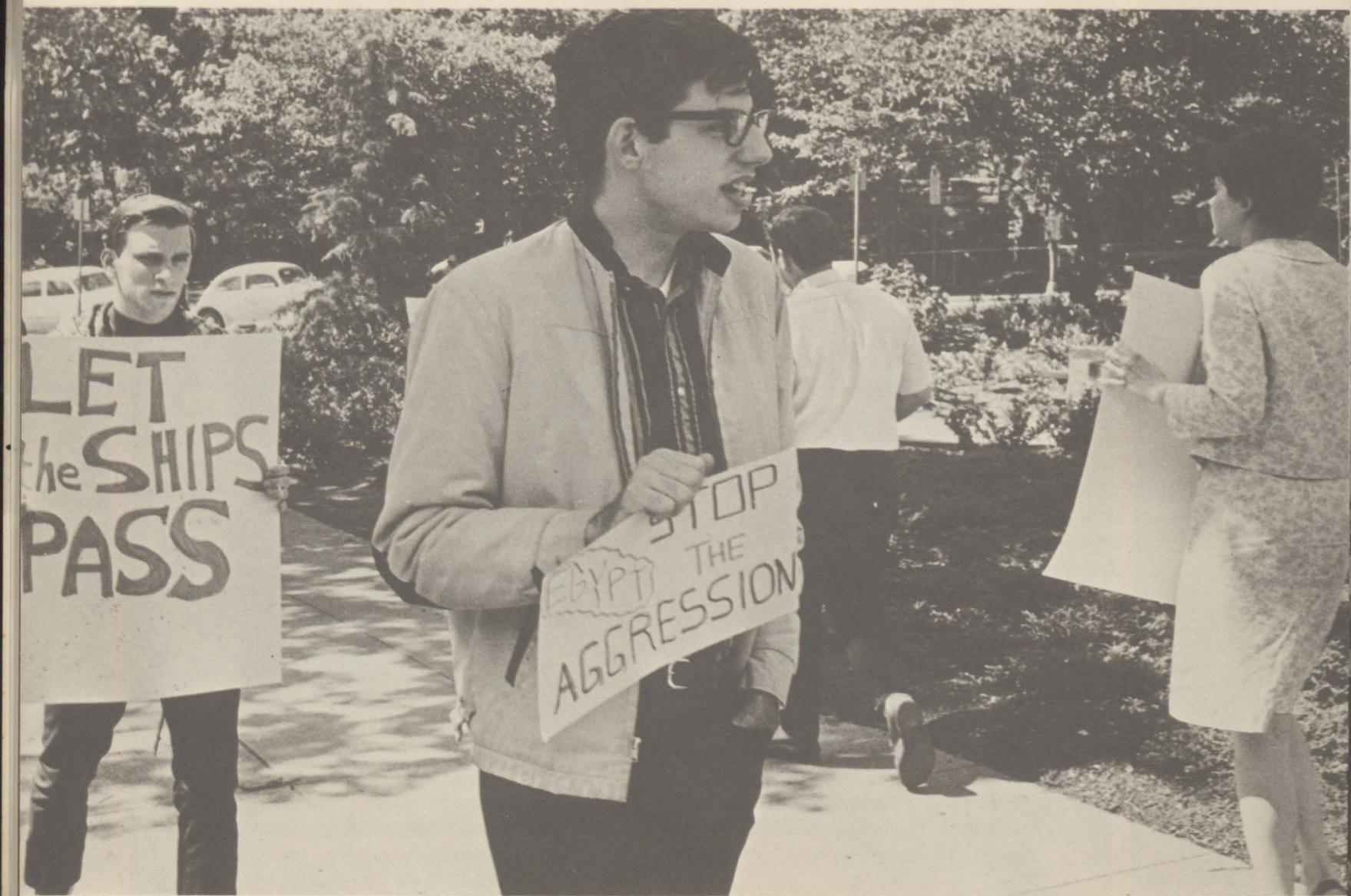
הגנת אהדה לישראל בושינגטן. הפגנות אהודה אלה התקיימו ברבות מן הערים החשובות בעולם, מפאריס עד ריווזה'ז'אנרו, והשתתפו בהן יהודים ולא יהודים, צעירים ומבוגרים.

ראית — כולם הביעו תמיכה בישראל, לעיתים בנייגוד לעמדת הרשミת של מדינותיהם. דוגמאות בולטות לכך נראו בצרפת שבמערב ובפולין שבמזרח. המאמץ הערבי לבודד את ישראל נחל כשלון חרוץ. רוב מדינות אירופה, לרבות רומניה מן הגוש המזרחי, הביעו באופן رسمي תמיכה בעמדותיה של ישראל, ובוצרך בשא ומתן ישיר לפתרון הסכסוך הערבי-ישראל. רבות מדינות אפריקה נתנו אף הן ביטוי להבנתן את זדקת מאבקה של ישראל, וגם באסיה — שם מקומות כמה מן הגודלות והחשיבות שבמדינות קשישים הדוקים עם העربים — נשמעו קולות בצד הישראלי. תמכו בנו מרבית מדינות אמריקה, ובუיקר תמכות הארץ הברית וקנדיה, אשר תמכתן הייתה ברורה וחדשה מוענית. סיכם זאת ראש הממשלה, לוי אשכול, באומרו: "תמייקה ואהזה אלה היו לארם כביר, שהקיף מדינות, ממלכות ועמיים, ואשר העיד עד כמה הפך חzon תקומה ישראל לחלק מركמת תרבויות של העולם בדורנו. חרוזת העולם לקיים ישראל הפכה לתופעה אדירה, שחיזקה את מעמדנו."

ימים אחרוניים לחודש Mai

הימים האחרונים של חודש Mai היו עדיםימי פעילות מדינית ענפה של ישראל, ולא רק שללה. מדינות שונות, ובראשן אריה'ב ובריטניה, קיימו מגעים קדוחניים כדי למצוא אפשרויות לפוליה משותפת לפתרון המשבר. הוצע, בין היתר, כי קבוצה של מדינות ימיות תפעל במשותף לפתיחת המיצרים.

אולם ככל שחלפו הימים, נتبיר, מה מועט הסıcıוני לפתיחת המיצרים על-ידי פוליה בינם. תנועה ימית מוגברת של צי' המלחמה של ארצות הברית, של בריטניה, וכངם — של בריה'ם, העמיקה את החששות מפני עימות צבאי בין שני הגושים במצרים. אף אחת מן המעצות לא רצתה במלחמות עולם, וגם ישראל ה策ירה, חזור והצהר, כי אינה רוצה שחייבים זרים ישפכו דם להונטה. כאמור, עניין פתיחת המיצרים נעשה במהלך הדברים

ג. הסכמי הגנה בירעביים, שפירושם חזית כוללת נגד ישראל מכל עבריה, והקמת בסיסי התקפה סמוך לרכיבי האוכלוסייה הגוזלים באזור תל אביב.

ד. עזרה סובייטית מקיפה, המבטיחה תמיכה בגין לאומיות נאותה.

וכך החלו צבאות ערבי לכל אורך הגבול עם ישראל לקבל פקודות מבצע מפורטות על דרכי כיבושה של ישראל והשמדתה. חיל האויר המצרי נצטווה, בין היתר, להשמיד מטוסים ושותות תעופה בישראל ולפגוע בישובים אזרחיים. חילות היבשה הצטוו, בשלב ראשון, לקרוע את הנגב הדרומי מגוף המדינה ולנתק את אילת. בסיסי הצבא הירדני נתגלו פקודות לכיבוש ירושלים העברית ולהשמדת יישובים בסביבתה, על כל תושביהם.צבא הסורי ניתנו הוראות לפrox' לכיון חיפה, ואף הוא נצטווה להשמיד יישובים ולחשול את תושביהם.

מלחמה

בבוקרו של יום ב', 5 ביוני 1967, נחלצה ישראל להגן על עצמה והשייבה מלחמה שורה. מלחמת ששת הימים נסתיימה בנצחון מוחץ של צה"ל על הצבאות הערביים. מוכנות המלחמה המשוכלהת שבנו מדינות ערבי, ומצרים בראשן, נופצה לרסתיסים.

חיל האויר הישראלי הנקית, בעוז רוח, בתושיה רבה ובמחץ אדיר, את מהלומות הנגד הישראלית הראשונה וחיסל כמעט לחדוטין את מטוסי האויב. ארבעה ימים הובס בסיני צבא מצרי בן מאה אלף חיילים, שברשותו היו כ-1000 טנקים, וכיום חdish ומשוכלל שאפיאלו העשירות במדיניות העולם יכלו להתקנא בו. יחידות השריון הישראלי שעדו במדבר הרחוב והמבוצר והשמדו את ביצורי האויב. בסיעו חיל הרגלים ושאר חילות צה"ל טוהר חצי הארץ כולה מן הכוח המצרי העצום.

האיום המצרי על גבול ישראל הוסר. המצור הבלתי חוקי על מצרי טיראן ומפרץ אילת נשבר, וספרינות

מול האיחוד הערבי המאיים מבוחץ נילתה ישראל אחדות לאומיות מבפנים. יומיים לאחר שהשלימו מדין מונטרי של הממשלה, ומעטה השתתפו בה כמעט כל חברי הכנסת. השרים החדשניים — שר הבטחון, משה דיין והשרים מנחם בגין ו יוסף ספיר — נכנסו מיד בעולה של אהירות. הרחבות הממשלה, ששיתקה את ליכוד העם, הגבירה את בטחונם העצמי של אזרחי ישראל.

הרמטכ"ל, רב-אלוף יצחק רבין, הודיע בפומבי, כי בכור-חו של צה"ל לבולם תוקפנות ולהכריע את צבאות האויב על אדמותם. דבריו באו בעטם, כי לא נראו סימני התקדמות בפעולות הבינלאומיות, שנועדה לחסל את המשבר ללא מלחמה. תוך התעלמות מסగירות המיצרים, ריכוזי צבא והצהרות על נוכחות להשמיד את ישראל, טרכו ברית המועצות וגורוותיה להסביר במועצת הבטחון של האו"ם, כי המצב במצרים הティיכון איינו טעון כלל לטיפול דוחוף. צרפת הודיעה, מתוך ניטרליות כבירול, כי לא תתמכח במדינה אשר פתח באש וקראה לכינוס ארבע המעצות לטיפול בשבר. ראש ממשלה בריטניה, אשר יצא לשיחות בארצות הברית ובקנדה, אמרם הצהיר בושינגטון כי מצרי טיראן חייבם להיות פתוחים לשיטת חופש, וארצאות הברית לא חדרה ממאמציה להביא לסיום מהיר של המשבר — אך כל פתרון ממשי לא נראה באופק.

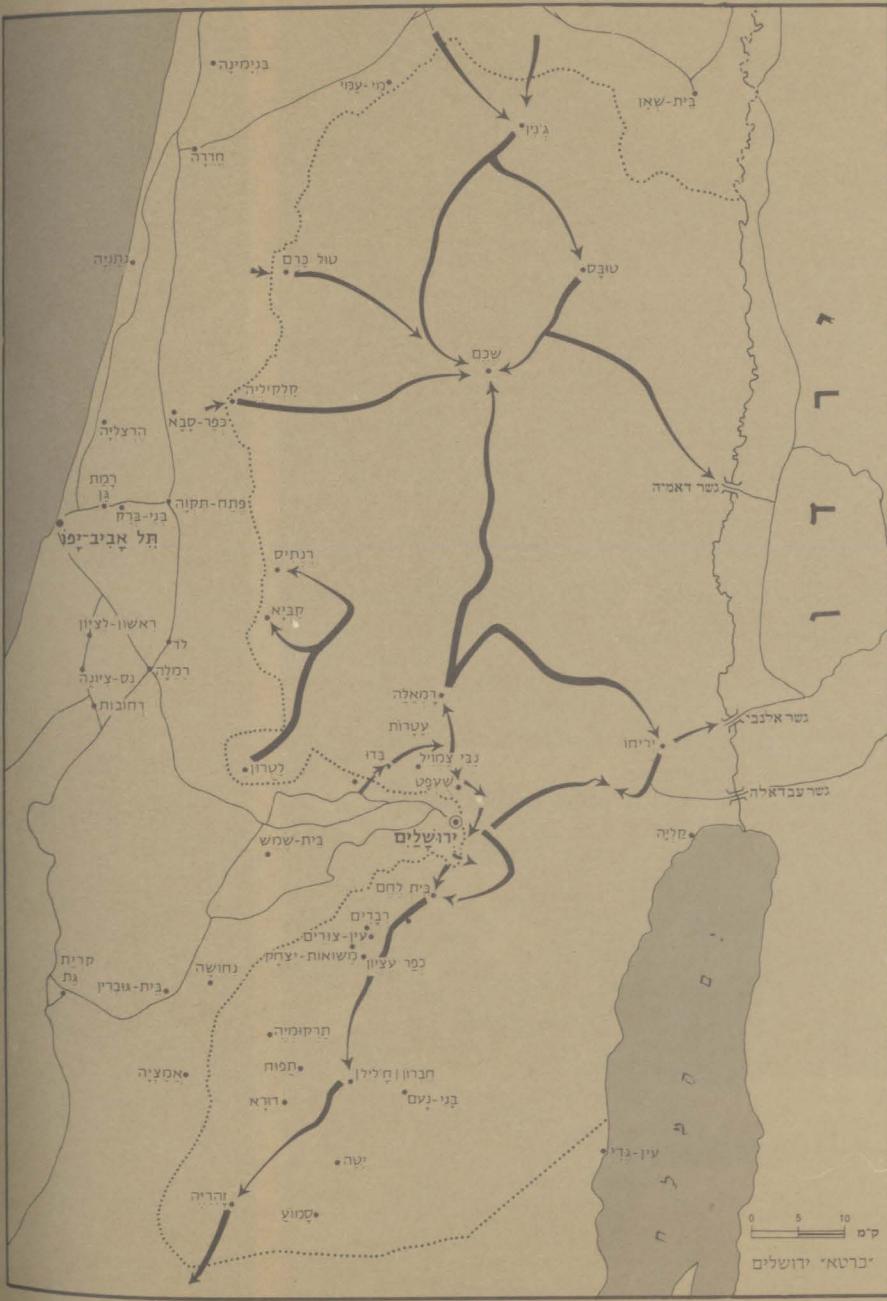
בשלים לקרב

מבחןתה של מצרים נדמה היה, כי באורח פלא התממשו בסוף חודש Mai 1967 כל התנאים שרצתה בהגשתם לקרה התמודדות עם ישראל:

א. ריכוז כוח אדיר בקדמת סיני, תוך העברת כוחות לחימה מנוסים מתימן לסיני.

ב. הצבת כמות עצומה של נשק חדש ומעולה, אשר לדעת המצרים עשוי היה להכריע בשודה הקרב.

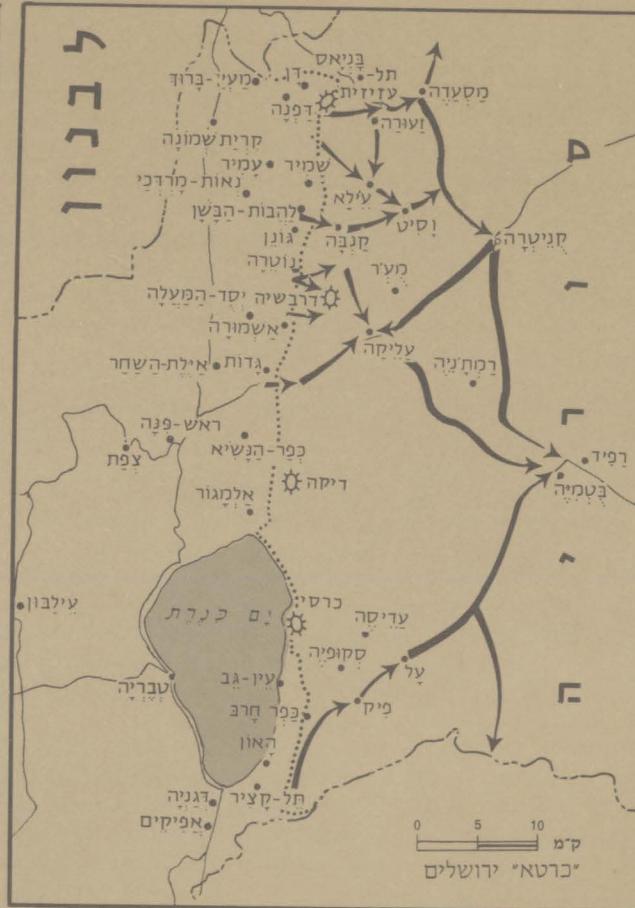

ישראל, כספינות כל העמים, שותה בשקט ובבטחה אל נמלה הדורי של ישראל. כוחות צה"ל חוננים על גזרת תעלת סואץ, ושוב אין המצריים יכולים לעשות כעולה על רוחם בנתיב מים ביןלאומי זה.

בעוד ישראל מגינה על עצמה מפני התקופנות המצרית
פתחה ירדן בחזיות שנייה נגד ישראל. חרב אזהרות
ששלחו אישית אל המלך חוסיין וחרב הצהורותיה של
ישראל, כי היא לא תפתח במלחמה נגד כל מדינה
ערבית, אלא אם כן זו תתקיף אותה — הצהרה שהוש-
מעה גם בפומבי בצהרי יום ב', 5 ביוני, מפי ראש
הממשלה, מר לוי אשכול — סונוגרו, כנראה, הירידנים
מהודעותיו הכווצות של נאצ'ר ושפפו להתחלק עמו
ב"שליל". לא הייתה לישראל ברירה אלא לעבר את קני
ישראל. לא הייתה לדיבוקות ובಹקרבה עילאיות מילא צה"ל
את המשימה שהוטלה עליו, הדף את צבא ירדן וshore
את כל ארץ-ישראל המערבית. ירושלים הבירה חוברה
לה שוב ייחדיו, ולראשונה מאז חורבן בית שני, לפני
1898 שנים, היה ישראל שוב לאדוֹן על עיר בירתו
השלמה.

בארכבה ימי הלחימה הראשונית נבלמו נסיוונויותו של צבא סוריה לפרוץ לאדמת ישראל. לאחר שהסורים לא נענו לקריאת מועצת הבטחון של האו"ם להפסיק את האש — פרץ צה"ל אל רמת הגולן, שמנעה הפגיזו הסורים שניים על שנים מעמדותיהם המבוצרות ובטני קים שלהם את ישובינו בצפון. בקרבות עזים העפלו כוחות צה"ל אל מוצבי הסורים ובמאבק נמרץ הינו את החילילים הסורים במרום שבתם. לאחר לחימה קשה נucker הצבא הסורי משלשת מוצביו וחיליו הושמדו או הונסו. צה"ל שלט ברמה.

“חזק ומהר ! ” — הייתה סיסמתו של צה ”ל. המפקדים והחילילים שקו על ביצועה ומילואה ללא זופי. מחר יקר שולם בעד הנצחון. מאות חיילים ואזרחים ניספו במعرקה. אין ניחומים לאבלו של היחיד ולאבלה של משפחה. כל נפש היא עולם מלא. זהו המחיר ששילם העם תמורת הסיכוי לשום-אמות, שנולד לראשה בעקבות הנצחון הצבאי, גם אם השלום עצמו אינו עדין בהישג ידין.

טיhor בג'יראדי. בשחר יום ג' כבר היה הכבש פתוח לתנועה חופשית. אוגדת אלף אריאל שרו פרצה את הגבול ליד נצנה, כבשה את תתר-יאוס בסיס ואט אום טרפה, כבשה מוצב מצרי על הדרך מאבו-עניליה לאל-עריש, תפשה את סכר הרואפה והתקדמה לאום-כתף. פועלות אלו היו הראשיתן של הקרב הדול והמסובך לכדי-בוש אבו-עניליה. עםليلת הקרב על עירISH. המצריים סגרו שוב את המעבר, וחלק אחר של הכוח פרץ אותו שנית. אפר-על-פִּיכָּן היה צריך לפרק את המ עבר בעפם השליישית. מוטסים, כוחות שריון, כוחות רגלים וארטילריה, שבאו מכיוונים שונים ופעלו בגזרות

פרץ דרך חאנ-יונס, הגיע לרופיח, פרץ לו דרכו בתוך מתחמת מצרי מבוצר והמשיך לאל-עריש. כוח שני הבקיע בהתקפה חזיתית את מוצב רפיח וכבשו תוכן לחימה המשך כמה שעות מעמדת לעמדה. הכוח הראשוני, בדרך לאל-עריש, גבר על מערך מצרי נספ, בשיד'יז'ויד, והגיע למערך ההגנה על אל-עריש — הג'יראדי. המערך נפרץ, וחלק מן הכוח עבר לאל-עריש. המצרים סגרו שוב את המעבר, וחלק אחר של הכוח פרץ אותו שנית. אפר-על-פִּיכָּן עצם הוציאו מכלל פעולה.

8.00 בוקר: פרצו קרבות בין ישראל ומצרים. 8:30: מטוסי חיל האוויר הישראלי הגיחו אל עבר שדות התעופה של מצרים והחלו בהשמדת הכוח האויר המצרי. תוך שעתיים וחמשים דקות הושמדו כ-300 מטוסי חיל האוויר המצרי, רובם על הקרקע, ב-17 שדות תעופה בסיני וברחבי מצרים. שדות התעופה כוחות צה"ל החלו לפרק את המערך המצרי בסיני. כוח אחד מאוגדת אלף ישראל טל

יום המלחמה יומי

לביעור האויב במרכזה האניזיוןס. עד בוקר
היום השלישי ללחימה נסתיים כיבוש חאן-
יונס ובכך הושלם כיבוש רצועת עזה.

*

חטיבת שריון ישראלי, שפלשה לה דרך
אל לב האזור הירדני בצד ירושלים, השתקלה
בעה על כל האזור שבין ירושלים לרמתללה —
גבעת שאול, שאעפט, הגבעה הצרפתית, "גבעת המבתר" — כשהיא נלחמת גם בטני
קיסים יונדים.

12:00 חטיבת השריון התאחדה לצנחים
ולהריהצופים. שטח רצוף, מוחמת העיר
העתיקה ועד לעטרות, היה נתון לשטיטה
ישראלית. עם ערב פץ כוח ישראלי לרמתללה
ובבש אותה תוד שלושת רבעי עזה. כוח
שפרץ ממערב כבש את קלקיליה ועלתה בכביש
לכיוון שכם.

חטיבת ירושלים כבשה את שכנות אבו-טור
בירושלים, בקרבת מביתה לביה. הנחנים בירור
שלים כבשו את איטור, משלט בזרחה העיר.
בג'ין נכבשה, לאחר תחילתה התנהלה קרבות
קשה על המשלטים סיביה. שתי זרועות
שלחו לכיוון שכם והשתלטו על הקבישים
המוליכים אליה ממערב ומזרח.
03:50 בהתקפת פטע של שריון ישראלי
כבשה טובאס.

*

הסורים המשיכו בהפגזות.
cohootot chayir v'sherion surim niso kama pumim
letkufot at zo, at shar yishov v'at ashmoreh.
hahatketot nadpo.

חיל האויר תקף ורכזו שריון ורכב, מתח
מים מבוצרים ועמדות ארטילריה בסיני, ביר-
דן ובסוריה. בסיני הותקף הרכב המצרי
בכל הדרכים המוליכות לתעלת סואץ וכן
רכיבים של טנקים. בג'ין תקף חיל האויר
טנקים ירדניים תוך כדי לחימתם נגד כוחות
ישראלים. בלילה הותקפו טנקים שניסו לע-
לות מירוחו לירושלים. הותקפה חטיבת
עיראקית שניסתה לעبور את הירדן והיא
נסוגה. חיל האויר סייע להדרן את ההתק-
פות הסוריות והפציץ את עמדות הארטילריה
שליהם.
הופלו 11 מטוסים מצריים וכן מפציץ עיראקי
אחד.

צ'ר, נמשך עד 10:00 בוקר יום ג', ובתום
הונטחה הדרך להריהצופים.

*

במשך היום: חיל האויר תקף את שדות
התעופה של ירדן, של סוריה ושל עיראק,
לאחר שمدיניות אלה שלחו את מטוסיהן
להפציץ את ישראל. מטוסי חיל האויר של
ירדן והושמדו; מחל האויר הסורי הושמדו
שני שלישים, ויתר המטוסים נסו לשדות
ונפוצה מרווחים מטווח פעללה אפקטיבי.
שדה התעופה הפעיל של עיראק הועז מככל
פעולה והושמדו בו מטוסים. בסיכון הוש-
מדו כתשעה מטוסים של מזינות אלה, ורובם
על הקרקע.
הסורים הפגזו את היישובים לאורך הגבול:
תל-קצר, האוו, עירגב, גdot, כפר סאלד,
דו, ראש פינה ואחרות.

*

בלילה: לפי מקורות זרים פשטה יחידת
קומנדנו ימי על בסיס העי המצרי באלאסנד-
ריה ופגעה בכלי שיט. לדברי דיו קאהיר
טובעה ספינת טילים אחת.
כח משימה של חיל הים הדר למגאות
פורט-סעד והתגרהanzi המצרי החונה שם.
המצרים לא העזו להיכנס לקרוב.

יום שלישי, 6 ביוני

כח מאוגדת טל המשיך מאל-עריש מערבה,
לעבר קנטרה על גdots עלת סואץ. פינוי
היה כביש צר בן 150 ק"מ.
כח שני מאותה אוגדה פנה דרום. בוקר
— קרבת טנקים בשדה התעופה של אל-עריש.
שם לבירלהחן, שנכבשה לאחר כיבוש ביר-
לחפן התחבר כוח זה מאוגדת טל עם כוח
מאוגדת יפה.
16:00: שני החוגות המצוופים פתחו בהתק-
פה על ג'בלביבני. שעתיים וחצי נמשך קרבות
טנקים, בהשתתפות חיל האויר. הדרך דרו
מה, לבירחנן, נפתחה, א-על-פי שחאלק
מן המערך המצרי החזק מעמד והטיר אש
כל הלילה.
ג'ינו מדרום, נתק הכבש המוליך מל'ין
לשכם והחלה ההייררכות לכיבוש ג'ינו.
02:00: חטיבת הצנחים פרצה בירושלים
לSID-GERACH, לבית הספר לשוטרים ולגבעת
הת חמוץ. קרב קשה זה, בשטח עירוני מבו-
ר

שונות. בשחר יום ג', בעוד הקרב בתוך
המתהצחים המצריים הנדול בעיצומו, כבר היה
הכשיש בצר איסמעיליה פתווח וכוחות מואדי
dat alluf abraham ifha nayo bo מערבה לעבר
כבל לבני.

אגודת אלף יפה פרצה לה דרך בחולות
שנחצבו בבלתי-ערירים, בין הציג של טל
לציר של שרון, הגיעו לצומת ביר-להחן,
והציבה בה חסימה לכיוון ג'בל לבני, כדי
למנוע הנגורות מצוריות מהגיעו לשני אזורי
הלחימה. במשך 13 שעות, החל מ-00:21 ועד
10:00 בוקר שלמחרת, ניחל כוח החסימה
קרב של שריון שריון, נגד תגבורת מצורית,
ששהוא משید טנק אחר טנק. כוח הפורץ
מיוחד נעד חאן יונס עם הכוח הפורץ
לרפיח, ומשם פנה צפונה, לעבר עזה. הכוח
בבש את המוצבים בדרך לעזה ואת מוצב עלי
מנטאר, החולש על עזה.

*

שעות לפני הצהרים: ירדן פתחה באש, לכל
אורך הגבול, על יישובים בישראל: ירושלים,
ישובי הorzודר, תל-אביב, ישבוי השרון,
טיירת צבי וישובי הגלבוע. מטוסים ירדניים
הפציצו את נתניה, כפר-סבא, כפר-סירוקין
וישובים אחרים.

00:13: כוחות קרקע ירדניים כבשו את א-ר-
מן הנכיב בירושלים. צה"ל עבר להתקפת
נד.

15:50: כוחות מחתיבת ירושלים כבשו את
ארמון הנכיב, המשיכו התקפותם וכבשו את
צור-באחר, והשתלטו על הכביש הראשי לח-
רווון. אחר-הצהרים פתחה חטיבת שרון בהת-
קופה על מוצבי הלגון הערבי בצפון עזיז, בית-
איכסא, ועוד. במשך הלילה כבש צה"ל גם
את נבי-סמאול, שם הופנה ירושלים.

בלילה נכבש גם כל אזור לטрон.

17:00: כוחות של פיקוד הצפון חצו את
הגבול עם ירדן בסביבות ג'ינו. במשך הערב
והלילה נכבשו כל המשלטים החולשים על
ג'ינו מדרום, נתק הכבש המוליך מל'ין
לשכם והחלה ההייררכות לכיבוש ג'ינו.

02:00: חטיבת הצנחים פרצה בירושלים
לSID-GERACH, לבית הספר לשוטרים ולגבעת
הת חמוץ. קרב קשה זה, בשטח עירוני מבו-

יום רביעי, 7 ביוני

חיל האויר תקף את הכוחות המצריים הנ-
סוגים בסיני. הותקף הרכב שבראש השיוו-
ת בעבר ג'ידי ובמעבר המיתלה, והרכב השיוו-
ת בעבר חסם את דרכי הנסיגת של המצריים
אל התעלה. המוני מצרים נטשו את רכובם
וצעדו ברגל לתעלה.

כוח מאוגדת האלוּף טל התקדם לעבר קנט-
רה. בשער קנטרה נערך כוח מצרי להתקפת
נד. תוך תמרון מהור הושמד כוח זה. עד
בוקר יום חמחרת הגע הכוח הישראלי לטע-
ת סואץ.

השולם כיבוש גבל לבני. כוחות מאוגדת טל ומאוגדת יפה התהברו
כדי ללחום בכוח השרוון העתיקי של המצריים
בסיני. נכבשה ביר חמה. כוח מצרי הושמד
בביר-ירוד-יסלים. חטיבת מצriet מושריןית,
שרצתה לפוץ לה דרך למצרים, הושמדה
בביר-גנפה. ביר-חסנה נכבשה.

16-00: תשעה טנקים ישראלים הגיעו לעבר
המיתלה וחסמו אותו סופית. עד השעה
10-00 למחמת ניהלו קרב חסימה נד כוחות
מצרים המנסים לפלט להם דרך נסיגה בלא
הצלחה. אוגדת שרון הגעה לגבל חרים,
בדרך לנחל.

כוחות חיל הים וכוחות מוטסים הגיעו
לשארם א-שייח', מצאו את המקום נטוש
והשתלטו עליו ללא קרב.

8-30: בירושלים החלה התקפה של הצנחנים,
מושלבת בסיוו אוורי וארטילרי, על רכס
אוגוסטה ויקטוריה, החולש על העיר העת-
יקה. הרכס נכבש, ומיד הופנה כל הכוח לעבר
שער האריות בעיר העתיקה. פג' של טנק
פרץ את השער ומיד פרצו החולמים.

10-00: ראשוני הצנחנים הגיעו לכוטל המער-
בי. ראשי העיר ערביים הודיעו כי לא תהייה
התנגדות אליהם.

במקביל לוחר מאויב כל השטח בdroom העיר.
כוחות החטיבת הירושלמית כבשו את מרכז
אליאס, את בית-לחם, את חברון, והתחברו
בימים' עם הכוחות של פיקוד דרום, פוצצו גשרי
מדבר יהודה. יריחו נכבשה, פוצצו גשרי
הירדן.

כוח ישראלי עלה לשכם ונתكبב בתשואות.

הסתבר שנחصب לתגבורת עיראקית.

יום שישי, 9 ביוני

בבוקר החלה ההתקפה על רמת הגולן.
9-40: מטוסי חיל האויר עשים על עמדות
הסורים גלים-גלים.

11-30: חטיבת שרירין יוצאת מסביבת כפר
סאלד ונעה לעבר נעמש. יחידות חיל ההנד-
סה שבראה פינו את המוקשים תחת הפנה
סורית כבדה.

הטנקים "רמסו" את נמוש והגיעו לקלע.
בערת חיל האויר גברו על שרירין סורי.

16-30: הכוח כבש וטוהר את מוצבי זורה
העלונים.

17-00: כוח רגלים מחתיבת גולני מסתער על
תל-פאתר. לאחר כמה שעות לחימה בתוד
העמדות נכבש המוצב, ואחריו נפלו בורגי-
ביבול ועיזיאת.

כוחות נספים כבשו את עורפיה, אתمامון
ואת כפרראוייה.

צנחנים כבשו את דרמשיה ואת גלבינה. כו-
חות אחרים השתלטו על אזור הדופיילה
וכבשו את דרדרה ותלה-היאלאל.

בסיום הלחימה של יום זה נפרץ המערך
הסורי לכל אורך הגזרה הצפונית, כותר כל
אזור הבניאס וכוח שרירין קנה לו אחיזה
ברמה.

שבת, 10 ביוני
בבוקר: נכבשו תל-חמרה, בניאס, נוחיליה,
עביסיה, מסעדה.
11-00: הכוחות החלו לפוצץ מצבורי תחומו
שת, לקרה נסיגה.

12-45: בגאות הדומית של הגבול, מעל לכני
רת: מהלומה אויריות וארטילריות מרכזות
במשך שעה על המוצבים הסורים.

14-00: כוחות צנחנים וטנקים עלו על תאו
פיק ומצואה נטושה.

14-00: כוחות ישראליים השתלטו על העיר
קינויירה.

14-30: המערך הסורי סבוב גשר בנות יעקב
נכש כלו.

16-00: כוחות צנחנים בהליקופטרים עלו על
כל המוצבים בדורם, דפוף אחרי האויב הנסוג
ויטחו את העמדות.

18-00: הפסקת אש בחזית הסורית נכנסה
لتוקפה, כשהל שולט בכל רמת הגולן.
בכך תמו הקרבות של מלחתת ששת הימים.

11-30: הכוח נתקל בשירוע ירדני שהובב להגונ-
על העיר. בערת חיל האויר הוכרע הקבר-
כהות אחרים השלימו את כיבוש השומרון.
הכהות שבאו מצפון התהברו עם כהות
מערב ומדרום. עד שעת הערב היה בידינו
כל שטח ארץ-ישראל המערבית.

*

בחזית השוירות: חיל האויר והארטילריה
הגיבו את מכות האש נגד התותחים הסור-
רים ובিוריהם.
צחרים: צוללת אובי נתגלתה ליד ראש הנק-
רה, הותקפה, נפעה והונסה.

יום חמישי, 8 ביוני
בחיל האויר ניתנו הוראות לא לתקוף כמה
ריכוזי רכב וציוד מצריים בסיני, משום שם
נטושים ויפלו בידינו שלל.
בבוקר הונחת כוח צנחנים בראש-סודר וכבש
את המקומות.

אוגדת שרון גילה מערך של נטווש של
חטיבת שרירין מצרית ובו טנקים וטוחנים,
טילים ושדות מוקשים. בדרך לנחל השמידה
האונגה חטיבת שרירין שנייה, שהיתה במונסה.
13-00: נחל נכבשה ונANTIימה מלחתת אוגדת
שרון.

חטיבת שרירין מצרית ובה כ-100 טנקים
חדישים, ניסתה לחסום, ממערב לביר-גנפה,
את הדרך לתעלת בפני אוגדת טל. תוך קרב
שרון בשירוע עברה האונגה שבעה קילומטר
בשבועות השמידה את הרוון המצרי.

חצי שעה אחריו חצית ליל הגע הכוח
לעתלית סואץ.
כוח מאוגדת יפה פרץ מן המיתלה והגע
בשעה 01-00 לתעלת.

כוח מאוגדת יפה פרץ במעבר ג'ידי והגע
בשעה 02-30 לתעלת.
עד שחר יום ו' עמדו כוחותינו לאורך הגנה
המוחrichtת של תעלת סואץ ומפרץ סואץ ושלטו
בכל מרחב סיני.

*

במשך יום ה' הושלמה תנועת הכוחות הייש-
ראים בשומרון ויהודה וצה"ל שלט בכל
השיטה עד ירדן.

שתי צוללות נספות הותקפו והונסו.
רמת הגולן "רוככה". חיל האויר תקף שdots
תועפה בסוריה ושירות בדרכי הרמה.

גם סגנון הוויוכו לא נשנה מז. נציג ברית המועצות שפך על ישראל קיתוני השמחה לא-תקדים והחרוגים מכל המקובל בויכוח בינלאומי. הוא הוקע את ישראל והשווה אותה ואת מלחמת קיומה עם גרמניה של היטלר. מלחמת קיומה של ישראל הונדרה בפיו כי "תוקפנית", והוא תבע את נסיגת כוחותינו ללא תנאי אל הקווים לפני 5 ביוני. לעומת טען נציג ארצות הברית, כי החזרת הגליל לקדמונו כמוות כחידוש סכנת ההתקחות. נציג ארה"ב אמר:

"ברית המועצות מציעה לישראל: החיזרו כוחותיכם והניבו למכב לחזור מההיה לפני פרוץ הקרים ב-5 ביוני. אך מה יהיה המצב במקורה זה? שוב יתיצבו כוחות נוגדים, בעימות ישיר, מדורגנים לקרב. שוב ימנעו מעבר ימי בתום לב. שוב לא תתקבל ישראל על ידי שכנותה מדינה ריבונית. שוב לא יהיה בטחון עיל נגדי טרור ואלימות. אם אי פעם היה מירשם למען איבה מחודשים, הצעת ההחלטה הסובייטית מהוותה מירשם זה".

מול הצעת ברית המועצות להחזרת המכב לקדמונו, הציעה ארצות הברית שיתקיעו דוינום בין מדינות האיזור על מכלול הבעיות השנוויות במחלוקת. לפי הצעה זו חייב כל שינוי במרקח הקרים, שנולד עם הפסקת האש, להיות משולב במאץ להבטיח הפסקת הלוחמה לכל צורותיה והשכנת שלום קבוע.

ב-14 ביוני הגיע מאבקה המדיני של ישראל לשלב הכרעה ראשוני. הצעת ברית המועצות הועמדה להצביע. רק 4 מתוך 15 המדינות תמכו בסעיפי הגינוי ובהאשמה ישראל בתוקפנות; ורק 6 מתוך 15 תבעו את נסיגת הכוחות הישראלים לאלאר לא תנאי.

שר החוץ, אבא אבן, הגידר הצבעות אלה כ"יניצן של הבנה בינלאומית מאוזנת למציאות במרקח התיכון".

עצרת האו"ם לישיבת חירום

כשלנכשלו טענותיה במוועצת הבטחון, עמדה ברית המועצות לפני הברירה: לשוב ולדורש את החזרת הגליל, תוך חידוש גורמי המתייחסות, או לחזור לחיסוי

השליטה באזורי המוחזקים בדרום, במערב ובצפון מחזקת את בטחונו של ישראל מפני איום צבאי בעתיד הקרוב. אולם בעוד שבאה רגעה יחשית במצב הבטחוני, לא הונח לישראלzia היבינלאומית. העربים ותומכיהם פתחו בתמרונים מדיניים, כדי לחפות על הכלול הצבאי וכדי למחוק את הישייגי ישראל בעזירת לחצים וαιומים.

ארגוני האומות המאוחדות, שהיה כמעט משותק לפני הקרים, הופעל עתה בזריזות להפסקת אש בחזיתות, כדי למלט מה שניתן עדין למולט מוגדל התבוסה העربية. ישראל נענתה מיד להפסקת האש בכל חזיתות, וב-10 ביוני כבר הייתה הפסקת אש כללית בחזיתות מצרים, ירדן וسورיה.

מדינות הנוש המזרחי פתחו במאץ מדיני אדיר במטה רה לסייע בידי העربים במאבקם נגד ישראל. ברית המועצות, ובעקבותיה בולגריה, הונגריה, פולין, צ'כוסלובקיה ויוגוסלביה ניתקו את קשריהם הדיפלומטיים עם ישראל, בתואנה כי ישראל לא הפסיקה את האש לפיה הוראות מועצת הבטחון, ותוך הכרזות שהן רואות בישראל את הצד התקפן.

בכך ניסתה ברית המועצות לשוב ולרכוש את אמוןם של העARBים, לשומר על עמדותיה במצרים, בסוריה ובעיראק, ומכאן — למנוע את נפילתם של מנהיגי מדינות אלה התלוים בתמיכתה ואת איבוד יוקרתם. ברית המועצות אף ראתה במפלת העARBים מכיה לヨקרת תהה שלא עצמה ושפה, כמוות, לטשטש את הישייגי ישראל ולהפוך על פיה את קורת הנצחון הישראלי.

מוועצת הבטחון

מוסדות האו"ם ומסדרונוטיו נעשו, אחרי מלחמת הדמים, זירת מאבק עיקרי של ישראל על זכות קיומה שלום ובכבוד. בהצעות שהוגשו מוועצת הבטחון באמצעות חדש יווני כבר הסתמן קווי ההתמודדות, שעטידה הייתה להתפתח יותר שעת שביעות הבאים.

לם. למרבה הצער והאכזבה בעולם כולם לא נרתעה ברית המועצות, גם לאחר ההכרעה במוועצת הבטחון, והחלטה על מאיץ נוסף נספה להחזיר את מחותגי השעון אחורנית. ב-15 ביוני הודיעה ברית המועצות על רצונה לכנס את עצרת האו"ם לשיבת חירותם. מגמתה הייתה

ברורה: לפגוע במעמדה וב恣יותה של ישראל. כדי להגבר את משקל נוכחותה באו"ם ואת החשיבות שהיא מיחסת להחלטות שתתקבלנה במושב המיו"ח, יצא ראש ממשלת ברית המועצות, אלכסנדר קוסציגין, בכבודו ובעצמו לייצג את ממשלתו במושב.

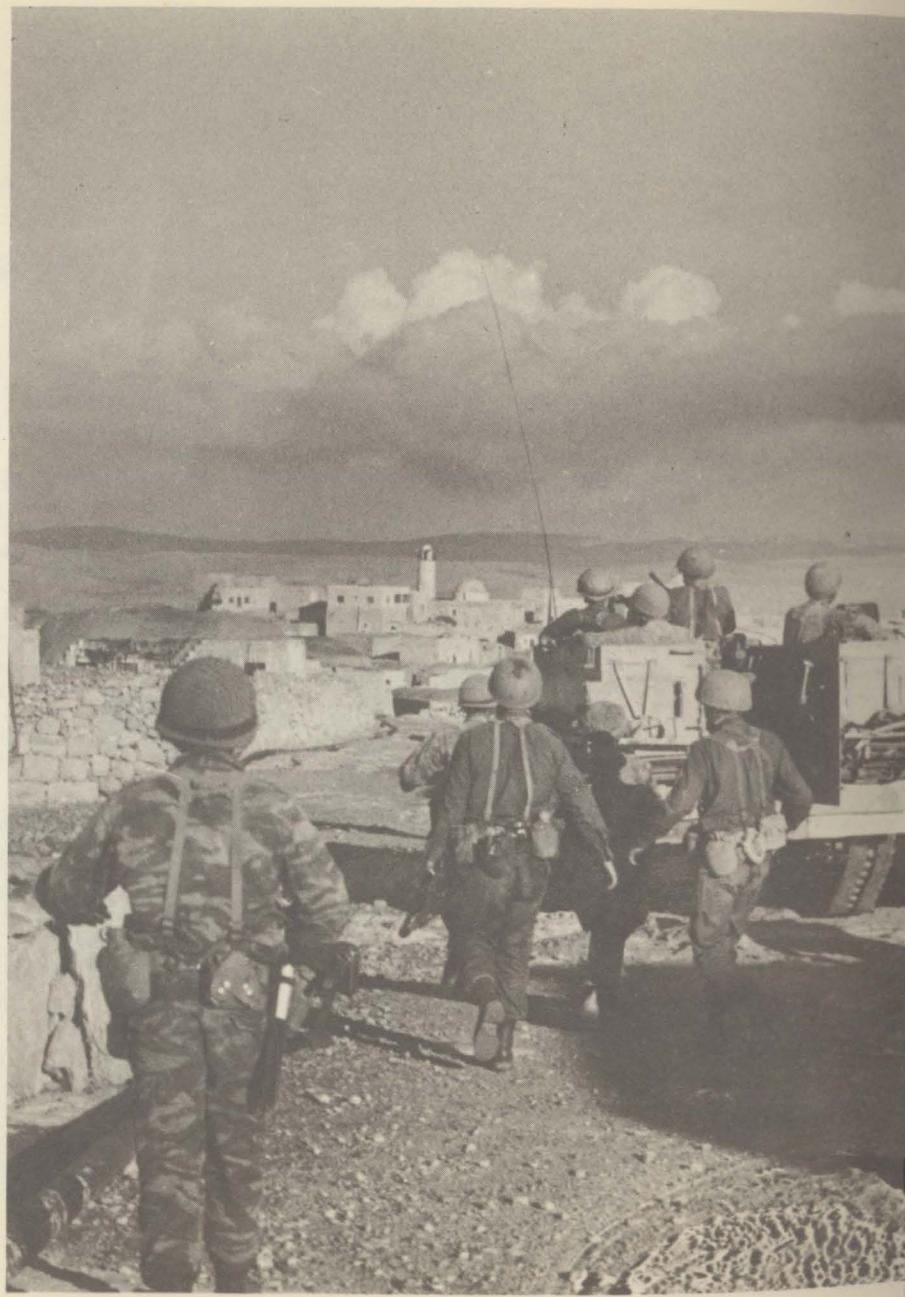
מושב החירות של העצרת, שנפתח ב-17 ביוני, היה מעמד ייחיד במינו: הייצוג הרם של רבות מהמדינות המשתתפות, אוירת הדchipות והמשבר, השתלבו המשבר האזרחי במתיחות הבינלאומית הגדולה, התפעלוות ברחבי העולם מנצחו של צה"ל, המאמץ הנואש של ממשלות ערביות להפוך תבוסה צבאית לניצחון

מוניינן — כל אלה היו לו דרמטיות רבה.

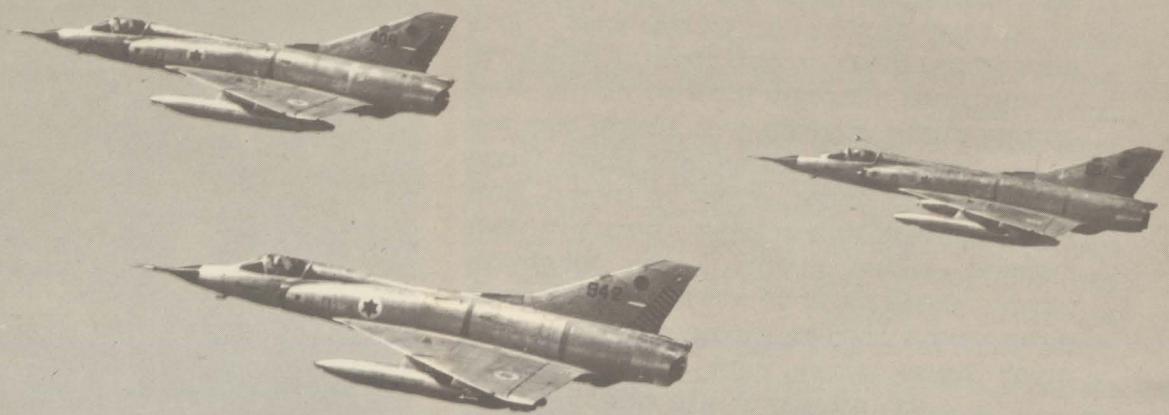
על הכל התבבל הפער התהומי בין הצדדים היריבים מבחינת כוחם הפיסי ומשמעותם המדינית. מול ישראל הקטנה והבודדת התייצבה עצמה אדריה, כשמאחר ריה רוב מדינות ברית ורשה, מדינות הליגה הערבית, כולן, ומדינות רבות שהזדהוות עם ברית המועצות, או עם מדינות ערביות, נתונה מראש.

ברח"ם: הتعلמות מן המצב

העצרת נפתחה בדברי ראש ממשלת ברית המועצות. הרצאתו של מר קוסציגין ודברי התשובה עלייה קבוע את כל מערכת הטיעון שנמשכה לסירוגין במשך חמישים שבועות. מפי הנואם הסובייטי ניתכו האשמות בדברי קיטרוג קשים נגד ישראל. מדינות ערבי, שצממו להחניק את ישראל ולרכזו אותה נפש, תוארו בדבריו כקרבן תמים של אלימות תוקפנית. ישראל נמצאה אשמה על שרבבה להירצח. היה בנאות זה חיפוי מלא על כל אשר עשו ממשלה ערבית כדי לעקור מדינה שכנה ממפת העולם ולגזר עליה קלון. בלטה ההتعلמות המוחלטת מישראל העם היהודי לפני הגיעו לירובנות

בהר יהודה

מיית על החלק שנטלתם במאורעות הקודרים, שהביאו את איזורנו לנוקdot מתייחסות והתפותחות".

בסיום דבריו צייר שר החוץ את סיכוי ההתקדמות והשגות של האזור, אם ייכונן בו השלום, ופנה אל המעצמות הגדולות בקריהה, שיוציאו את האзор מגדר של "שטח מריבבה" מתמיד ויניחו לעמיו לבנות את עצמו ואת עתידם, כפי שהם חיבבים ומסוגלים לעשותו. שר החוץ קרא לעצרת לא לעקור את הסיכון הגדול לשולם, שנפתח דוקא בעקבות מלחמת הקיום של ישראל.

ארה"ב: חמישה עקרונות

הדורកב בין ברית המועצות לישראל לא היה המאורע היחיד באותו יום פתיחה. שעה קלה לפני פתיחת המושב נשא נשייא ארציות הברית את דברו מחוץ לכתלי האו"ם. העקרונות המנוסחים באותה הودעה הצבעו על הרצון לסלול דרכים חדשות לשולם במרקח התיכון. ג'ונסון מנה חמישה עקרונות: כיובד זכותה המוחלתת של כל מדינה לחיה עצמאות ושלום; פתרון צודק לבניות הפליטים; כיובד זכויות שיט, שהפרtan "היתה אחראית יותר מכל מעשה אי-וילת אחר לפיצוץ השם"; בלימת מירוץ האיזון וכיבוד עצמאותן ושלמותן הטריטוריאלית של כל מדינות המזרח. בסוגייה אחרת רונה זו הוא הוסיף את הערכה החשובה, כי עקרון השלמות והעצמאות של מדינות "עשוי להיות בעל במרקח התיכון רק על בסיס של שלום בין הצדדים", במרקח הוועדה פנוי לישראל: להילחם על חייה או למות. לאחר שעמד על התגוננותה של ישראל וציין, שי"כآن הופעל כוח צבאי למען עניין צודק ונכון" ושר "מעולם לא נשמרו החירות, הכבוד, הצדקה, האינטראנס הלאומי והמוסר הבינלאומי במידה גדולה יותר של צדק" — עבר שר החוץ לתיאור תפקידה המעציב והמצווע של ברית המועצות בניסיון להשמידת ישראל. שר החוץ מנה את סוגיית הנשק ואת הסיווע הצבאי והמדינה שהעניקה ברית המועצות לעربים, למורות שידעה מה מטרתם; עמד על הצהרותיה העוניות של ברית המועצות כלפי ישראל ועל הלחצים המדיניים שהפעילה נגדה. הוא הטיח כלפי קוסייגון: "איןך בא לכך כשותפ או כתובע, אלא כנושא לביקורת בינלאור

ומחללי מאבקו על קיומם עצמאותו המוחדשת. מפעל התגוננותו של צה"ל תואר כאילו לא קדמו לו מעשי התגורות ואיום כלשהם. לאחר שירותה תמונה מסולפת ומעוותת זו, חזר המנהיג הסובייטי לאוטו פטרון נדוש שהוגדר על ידי נציג ארציות הברית כ"мирשם לחידוש המלחמה". מר קוסייגון הציג, בדרך יחידה להבטחת שלום — לשוב אל פרטיה המזיאות אשר הובילו למלחמה. בהצעת ברית המועצות הייתה דרישת להחזירת כל הכוחות ללא תנאי אל הגבולות מימי הקרבנות, תשלום פיצויים למדינות ערביות על הנזקים שנגרמה להם "יוקפנות ישראל" וכן תביעה להחזרת רכוש שלקחה ישראל.

ישראל: חיים או מוות

עלילותות ישראלית
באוויר

מטוסים פגועים בשדה
תעופה מצרי

את ישראל ייצג בעצרת החירות שר החוץ,ABA אבן. בנאום מזהיר השיב על דברי ההתקפה נגד ישראל. הוא סקר בדבריו את מדיניות האיבה הערבית נגד ישראל מאז הקמת המדינה ואת גילוייה המעשיים מאז שנת 1957. לעומת זאת צייר את התפקידים ישראל ואת קריאותיה החוזרות ונשנות לשולם.ABA אבן חשב את תוכנית ההשמדת הערבית, שמוגדרה נקבע ליוני 1967, הבהיר את התהడות טבעת החנק הערבית שביב ישראלי, והציג באורה חד משמעי את פשר הברירה הנוראה שהועמדה בפני ישראל: להילחם על חייה או למות. לאחר שעמד על התגוננותה של ישראל וציין, שי"כآن הופעל כוח צבאי למען עניין צודק ונכון" ושר "מעולם לא נשמרו החירות, הכבוד, הצדקה, האינטראנס הלאומי והמוסר הבינלאומי במידה גדולה יותר של צדק" — עבר שר החוץ לתיאור תפקידה המעציב והמצווע של ברית המועצות בניסיון להשמידת ישראל. שר החוץ מנה את סוגיית הנשק ואת הסיווע הצבאי והמדינה שהעניקה ברית המועצות לעARBים, למורות שידעה מה מטרתם; עמד על הצהרותיה העוניות של ברית המועצות כלפי ישראל ועל הלחצים המדיניים שהפעילה נגדה. הוא הטיח כלפי קוסייגון: "איןך בא לכך כשותפ או כתובע, אלא כנושא לביקורת בינלאור

במפרץ שלמה

הדוברות צרפתיות רואיה להערכתה מיוחדת, מול הקרע שנטגלו לבן בפעם הראשונה בין ידידות לישראל ובין הזיקה לצרפת, שמננה הון שווהות לא רק סיוע כלכלי וצבאי אלא גם את נכס תרבותן המדינית והלשונית. כן עליה בידי ישראל לשאוב עזרה מכמה מדינות השכנות באוקינוס השקט. המאבק באו"ם על העצמות החולטות השונות נמשך עד 4 ביולי. לפחות להלכה והתגבשה קבוצת מדינות, מגוונת בהרכבה, שגמרה אומר לא להפקר את עניינה החיווניים של ישראל, לא להשלים עם חידוש מתייחסות ולוחמה ולא יותר על תביעה כלפי ממשלה ערבית לחולל תמורה יסודית ביחסן לישראל.

* * *

בישראל החלו החיים לשוב למסלולם. חיילים חזרו הביתה, מפעלים נפתחו, גלגל המשק החלו לנעו בתנורפה מחדש. בתה הספר התכוונו לקרהת סיום שנת הלימודים, וחופי הים מלאו מתרחצים.

מדינות תומכות

למרות פתיחת העצרת נערכה משלחת ישראל לגיאום תומכים שתונגו להצעות פוגעות. מגעיה עם נציגי אמריקה הלטינית העלו, כי הלו יעדדו עמידה איתית נה על שלילת כל תוכנית וכל הצעה שאינה מושתתת על ביטול הלחימה וקיום השלום.

היתה זו גם עמדתן של מרבית מדינות אירופה המערבית והצפוןית. אך גם תמיכתן של כל מדינות ארצות הברית ושל מדינות אירופה רבות, לא הייתה מספקה לסקל הצעות פוגעות, אלמלא זכתה ישראל לתמיכה ביבשת אפריקה.

מספר הנואמים בעצרת המיוחדת הגיע לעשרות. כמעט מדי יום ביום נאלצו חברי המשלחת של ישראל, ושר החוץ בראשם, להשיב לדברי קטרוג ונאצה. בסופו של דבר, רובן המכريع של מדינות אפריקה הבלתי ערביות התנגדו להצעות אנטישראליות, או לפחות הסתייגו מהן. עמדת המדינות האפריקניות לפחות מילאו מתרחצים.

ברמת הגולן

בסייני

אולם לא הכל שב להיות כפי שהיא בעבר. נוצרו עובדות חדשות בעקבות המלחמה, שהייבו טיפול מיידי. יර' שלים, בירת ישראל, אשר בותרה לפני 19 שנים, שבה ואוחדה מחדש. עשרות אלפי ערבים תושבי ירושלים המזרחיות נעשו אזרחים של מדינת ישראל. בכך הזכה העיר למקום מבחן ליכולת של יהודים וערבים, תושבי הארץ המשוחזרים, לחיות יחד ולשף פעולה בחיה יומ-יום.

יצוין, כי איחודה של ירושלים — בירתה ההיסטורית של ישראל והעיר המקודשת בתולדות העם מדורות דורות — תחת שלטונו ישראלי איננו נוטל שום זכויות מירדן, באשר לא היו לירדן שום זכויות עליה אף לפני מלחמה זו, והיא שלטה בה אך בתחום הסכם שביתת הנשך, שהיא עצמה הפרה אותו.

עם איחודה של ירושלים גם קיבל הכנסת את חוק המקומות הקדושים, כדי להבטיח את הגישה החופשית אליהם לבני כל הדתות ולמנוע כל חילול או פגיעה בהם. בחוק אף הונח יסוד משפטי ל"פיקוח עצמי" של העדות הדתיות על אתריהן המקודשים.

לפקוק אם ישראל, מדינת היהודים, יכולה להיות האופוטרופוס על מקומות הקדושים לנצרות ולאיסלם, המצויים לרוב בשטח המשוחרר, השיבה ישראל תשור בה חד-משמעות. בתחום הריבוני של ישראל נמצאו תמיד מקומות קדושים לנצרות ולאיסלם, וכל השנים לא נשמעו תלונות או טענות על פגיעה כלשהי בהם, או על שלילת גישה אליהם. אדרבא, דווקא הירדים הוכיחו, שאין הם ראויים להיות מופקדים על המקור מות הקדושים. לא זו בלבד שירדן שללה במשך קרוב ל-20 שנה גישה חופשית למקומות הקדושים ביותר ליהודים, אלא עתה התברר, כי תחת שלטונו ירדן חוללו המקומות הקדושים ליהודים. איחוד ירושלים הוא העורבה הנאמנה למניעת הסכנה של מלחמה והרס בעיר הקודש ובמקומות הקדושים.

בשיטים האחרים הוחזר הסדר האזרחי על כנו וניתנה הדעת לביעות כלכלת, ארגון, חינוך וביעות אחרות. אזורים גדלים והולכים מתוכם נפתחו למטיילים.

כיבושי צה"ל יצרו תנאים חדשים המאפשרים את פתרונה של הבעיה, אם תינןן לכך העזירה הבינלאומית הדרישה. ישראל כבר התחילה בעבודות תכנון לישוב הפליטים, כדי למצוא פתרון אמיתי לעבעיה, שהיא כקוץ ממשאי בגוף האזרור שלו. קודם כל נחוץ, כמובן, סקר מדויק של מספר הפליטים ומקורות תעסוקתם.

תעלת סואץ

בעיה אחרת, החיהית לבוא על פתרונה, היא זכות השיט בתעלת סואץ. כיבושי צה"ל בדרום סיני והצבת כוחות ישראליים על גאות התעלה מהווים תזכורת לכל, כי התעלה היא נתיב מים ביןלאומי, זכויותיה של ישראל עבנין זה אושרו במפורש — אם היה צורך באישור זהה — בموצת הבתוון ב-1951. מצרים התי נכלה לאזיות אלה ומגעה כל השנים מעברן של אניות וסחורות דרך התעלה אל ישראל וממנה. השטת ספינות ישראליות בתעלת סואץ באה לחזק את הכרזת ישראל, כי זכותה להשתמש בתעלה אינה נופלת מזוכר תה של מצרים. לפיכך על מצרים לבחור: זכות שיט שווה לכולם או סגירה מוחלטת של התעלה.

* * *

בעוד רבות מתושבי ישראל מסיררים מידי יום ביומו באזוריים המוחזקים, עליהם אל המקומות הקדושים, שנחסמו בפניהם במשך 20 שנה, ובמקרים באתרים שהם חלק בלתי נפרד מן ההיסטוריה היהודית — משך במלוא עוזו המאבק המדיני בעצרת האו"ם.

שבועות בעצרת האו"ם

כאמור, יותר משלשה שבועות התוועדה עצרת האו"ם עד אשר החליטה להגיע לכל הצבעה. כל אותן שבעה עות התנהלו מאחרוי הקלעים מגעים בין נציגי מדינות וגושים, במטרה להבטיח רוב של שני שלישים לאחת

בזמן המלחמה חזו את הירדן רבבות מן האוכלוסייה הארץ-חית מהגדה המערבית כדי להמלט לגדרו המזרחי. במיוחד ממיוחד עשו כן פליטים שגרו כל השנים במחנות. לא היה להם מה להפסיד מן המ עבר (כלכלתם, חינוך ילדיהם, טיפול רפואי בהםים בסוכנות הסעד והתעסוקה של האו"ם לפליטים הערבים). במקרים רבים הם חשו לאבדן הכנסתה מתמיינט קרובים אשר עברו בארצות ערב. היו גם משפחות, שמהן היו בינויהם גם אנשי שפחו מ"מעשי נקם" ישראלים, לאחר שניצנו שניהם מתעולה ערבית שהציגה את ישראל כמנפלצת (ואולי גם למדדו גירה שווה מהם זמנו העשות לנו, אם הנצחון יהיה להם).

לאחר זמן, כאשר התברר שרבים מבין הבורחים מבקשי חזרם למוקומותיהם, עשתה ישראל מחווה כלפים והתיירה את שיבתם. החלטה לאפשר את שיבתם של הפליטים שברחו והתחרטו על כך, נבעה ממניעים הומניטריים מובהקים וממן הרצון למונע היוצרותה של בעית פליטים חדשה. גם כאשר שלטונות ירדן קראו לפליטים לחזרם בהמונייהם כדי להיות "קוץ" בגוף מדינת ישראל לא שינתה ממשלה ישראל את החלטתה.

פליטים

בעית הפליטים הערבים משמשת מאז מלחמת השחר רור אייל בידי המדינות הערביות לניגוח בו את ישראל. למטרה זו מנעו מדינות ערב את שיקומם של הפליטים והחזיקו רבים מהם בתנאי חיים ירודים. כל השנים מסרו מדינות ערב לסוכנות הסעד והتעסוקה של האו"ם דוחות מתיעים על מספר הפליטים. עתה אפשר לקבוע את מידת האמיתיות של בעית הפליטים הערבים, בלי שצד מעוניין יוכל לסלוף, ואין ספק, כי יתרה, שמידה של בעיה זו אימתניים פחות מ熟知ה היה על-פי המספרים שנתפרסמו בעבר.

ליד שתי הצעות מרכזיות אלה הוגשו כמה הצעות תיקון להצעה היוגוסלבית, חסרות כל סיכוי להתקבל, ואשר הצגתן באה למטרות הפגניות בלבד. כאשר היו ההצעות הקיצונית של אלבניה ושל קובה, שבאו לנגה את ארצות הברית ואת בריה"ם גם יחד, נוסף על תמיכתן בעربים נגד ישראל.

ההצעות ונציגו

ביום 4 ביולי 1967, לאחר דיחות חוותות ונשנות, הצבעה עצרת החירות של האו"ם על הצעות ההחלטה השונות. 57 מדינות הציבו بعد הצעה של מדינות אמריקה הלטינית ו-43 נגדה. 53 מדינות הציבו بعد הצעת יוגוסלביה, ו-46 נגדה. הצעת בריה"ם שכללה גינויו לישראל, פינוי השטחים ותביעה לפיצויים, לא זכתה אפילו לרוב פשוט.

אף כי לא הושג רוב של שני שלישים להצעת ההחלטה של מדינות אמריקה הלטינית, הרי מהוות תוכאה זו נציגו מדיני רב ערך לישראל. שר החוץ, אבא אבן, הגידר את תוכנות הצבעה כ"ניצפה בinementומית מודגמת" שת במידיניות האיבה והלחמה הערבית וביקורת על Umdate ברית המועצות".

לנחמה פורטת זכו העربים מההצעה הפקיסטנית, הקוראת לביטול אייחודה של ירושלים. ההצעה נתמכה לה ברוב גדול של 99 קולות. ישראל עצמה לא השתתפה בה הצבעה, בכפרה בסמכות העצרת לדון בנושא זה. ישראל רואה בשאלת ירושלים עניין פימי, ולאו"ם אין סמכות להתערב בעניינה הפנימי של שום מדינה.

דchia באו"ם ותקiroת בתעלת

הנשיא התורן של עצרת האו"ם, נציג אפגניסטן, ניצל את מעמדו הרם ודחה את נעילת כניסה כנוס החירות, כדי לאפשר למדיינות ערבי ולבירת המועצות לגבות נסחה כלשהי, שתזכה בכל זאת ברוב של שני שלישים. מושב

ראש הממשלה, לוי אשכול, ושר החוץ, אבא אבן

ההצעות. בריה"ם, שהחלה להזרים אחרי המלחמה נשק בנסיבות עצומות למצרים, המשיכה לנהל מאבק מקביל באו"ם נגד ישראל.

ההצעה המתוקנת של יוגוסלביה, שנתמכה בעיקר על ידי הגוש המזרחי ומדינות ערב, לא כללה דברי גינוי לישראל, אף לא דרישת לפיצויים, אבל הייתה בה תכנית להנסיגה ללא תנאי מכל השטחים שנכבשו מ-5 ביוני. ישראל הבהירה, כי הצעה זו אינה פתוח לשולם אלא "מחסום בפניו שלום" במאורח התקicon, ונוסחה העולה לה לגרום בעתיד למלחמות נוספות.

מול הצעת יוגוסלביה הגיעו מידיונות אמריקה הלטינית, בתמיכת אריה"ב, הצעת החלטה הוכרת את התביעה לפינוי שטחים בתביעה אל העربים להפסקת מלחמת הלחמה נגד ישראל.

משמאל לימין:
הרמטכ"ל, רב אלוף
יצחק רבי, ראש הממ"ד
שלוח, לוי אשכול,
אלוף פיקוד הצפון,
דוד אלעזר, שר הבט"ח
חוון, משה דיין

ערבי לנוכח את ישראל. ההחלטה מתייחסת "בצער עמק ביוון ובdagga" ל"אימילוי" ההחלטה הקודמת של העוצרת בעניין ירושלים, וחוזרת וקוראת לישראל לבטל את האמצעים שנתקטה בעניין איחוד ירושלים העיר. פיסקה, המבקשת ממועצת הבטיחון להבטיח את מיולי ההחלטה, הוסרה מנוסח ההצעה, לאחר שתעוררה התנגדות נרחבת לסעיף זה.

סיום זמן

במהלך הדיוונים מאחורי הקלעים על גבוש הצעת החלטה שתתקבל על דעת שני שלישים מחברות האו"ם, הגיעו ברית המועצות להסכמה עם אריה"ב על ייסוד המכיר בזכותו של כל המדינות באזור לקיום ולבטיחון וקובע את עצמאוֹתן ואת שלימוטן הטררי

העצרת נמשך, ונמשך גם החיפוש הקדחתני אחרי "נוסחה גואלת". נציגי ברית המועצות לא חתכו כל מאמצ, נפשו עם נציגי מדינות קטנות וגודלות, הפיעלו את שגרירם בארא"ב, השמיעו איוםם שהמלחמה תמשיך, וניסו אפילו לרכך במקצת את עמדת הערבים, כדי שהמושב לא יינעל במפלתם הגמורה.

בעת ובונה אחת יזמו המצרים תקירות באזור תעלת סואץ, כדי להצדיק, כמובן, את הצורך הדוחף בניסיגת הכוחות הישראליים. מצרים גם הכריזה, כי בשום פנים לא תפתח את תעלת סואץ לשיט חופשי, כל עוד צה"ל חונה על גזרת התעלה. המצרים ציפו שלחץ כלכלי זה, בציורו נסיגנות למניע אספקת נפט מארצאות עבר למדייניות האוזdotות את ישראל, ישפייע על הלחץ הרוחות בעצרת, אך גם תכסיס זה נכשל.

ב-14 ביולי 1967 קיבל עצרת החירום של האו"ם נוסח החלטה בעניין איחוד ירושלים, שהיה בה נסיכון

ישראל רוצה בשלום

את לקחי עצרת החירות של האו"ם סיים בכנסת שר החוץ, אבא אבן :

"מידיניות האיבה הוכחה שוב עקריה לחלוtin. היא עלתה לעמי הארץ בקרבות ובייסורים, ולמשלות ערבי — ביריה מנכסי כבוד בילאומיים. היא הפכה בתודעת העולם מוקד ראשון במעלה של מתייחסות אזרחית ובינלאומית. היימצאו מנהיגים אמיתיים אשר יעמידו מושגים חדשים ורזרומים לביקורת ישרת לב ויתבעו מעצםם ומעמיהם מפני קראת דרך חדשה ? יתכן כי כורח המציאות והמשך המלחבה يولידו במרחב הערבי אותה ביקורת עצמית שהיא ראשית כל חכמה מדינית יוצרת.

התוצאה המכרעת של המאורעות האחרונים היא

טוריאלית. העربים התקוממו גם נגד הצעה זו, והקיצוניים שביניהם — סוריה ואלג'יריה — הניעו את ברית המועצות לנסיגת מנוסחתה הפשרה. ביום 22 ביולי 1967 נתקבל, תוך הסכמה בין בריה'ם לבין אריה'ב והמערב, נוסח החלטה, שזכה לרוב של 63 מדינות נגד 26. מדינות נמנעו, ביניהן ישראל. ההחלטה מבקשת מן המציג הכללי של האו"ם להגשים את הפרוטוקולים של עצרת החירות למועצה הבתוחה, כדי לאפשר למועצה לחדש את דיווניה במצב, עניין דחוף. הוחלט גם לסייע זמנית את מושב החירות, ולהסדיך את נשיא העצרת לכנס את המושב, כשייהי צורך בכך. למעשה, אפשר לראות בסיום זה של העצרת הבעה חד-משמעות של עמדת הקובעת כי על העربים לבחור בין שלום על כל פירוטיו לבין מלחמה על כל תוצאותיה.

ישראל מוכנה לקיים משא ומתן עם כל אחת מהמדינות
נות השכנות כדי להגיע ליחסים שלום יציבים. ממשלת
ישראל שוקדת על גיבוש פתרונות בני קיימת וצדוקים
שייהיו לתועלתתנו המשותפת ולכבוד שני הצדדים. לאור
הניסיונו המר,طبعי שהצעותינו להסזר קבוע יספקו דאגה
מכrutת לנורם הבוחן. אך לצד עינינו קיים גם
השיקול שככל תוכנית סבירה ומכווצת צריכה לשרת
את התועלת הדדית של שני הצדדים.
מדינות ערב וישראל חiyבות להתעלות עתה על סכשו-
ר כיהן ולהתמסר ליצירת עתיד חדש לאזור הים התיכון,
מתוך הרmonoיה עם אירופה מתחדשת, ואפריקה ואסיה
שהגיעו לפקידן העצמאי על בימת ההיסטוריה. על
מדינות איזורנו לעשות זאת כshanhn חופשיות מלחצים
התערביות מחוץ, וחודורות אהבה משותפת למרחב
שנגזר עליהם להיות בו יחד."

צים כביש בריא של מרחב הארץ. קודם היה מקובל
להניח, כי אפשר למדינות ערב לנחות מדיניות מלחמה-
תית בלי לסבול תוצאות של מדיניות זו. עתה הבהיר
כי אין מנגנון ביןיהם עילאים בין מלחמה ושלום. במצב
אותה המדיניות שנוצרה יש רק שתי אפשרויות: המשך
המלחמה או החלפתו בהסכם שלום. כן נטו
מנהייגים ערביים לחשוב, כי אפשר לסמוך על השפעות
ולחצים חיצוניים כדי לחלץ אותם מהכרח המגע עם
ישראל. עתה בא לידי ביתוי גובר והולך סיירובן של
מדינות רבות ושל מוסדות בינלאומיים לפטור בשבייל
משולות ערב בעיות שהללו יוצרות ומסרבות לפטור
בעצמן.

זהו הלקח המכרי של העצרת. המנגנון שנוצר אחרי
סיום ישיבת העצרת הוא נכון להבשלתם של הליכי
מגע ישירים.

חיילי צה"ל על גdotות סואץ

כתב שלמה רוזנר • ערך יעקב שץ • עיבוב אריאל ורדי
אופסט א' פיקובסקי בע"מ

